

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"Səs" qəzeli mənim
üçün ən əziz qəzətdir

№ 046 (7214)

13 mart 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycanla Şimali Makedoniya
arasında diplomatik və xidməti pasport
sahibləri üçün viza rejimi ləğv edilir

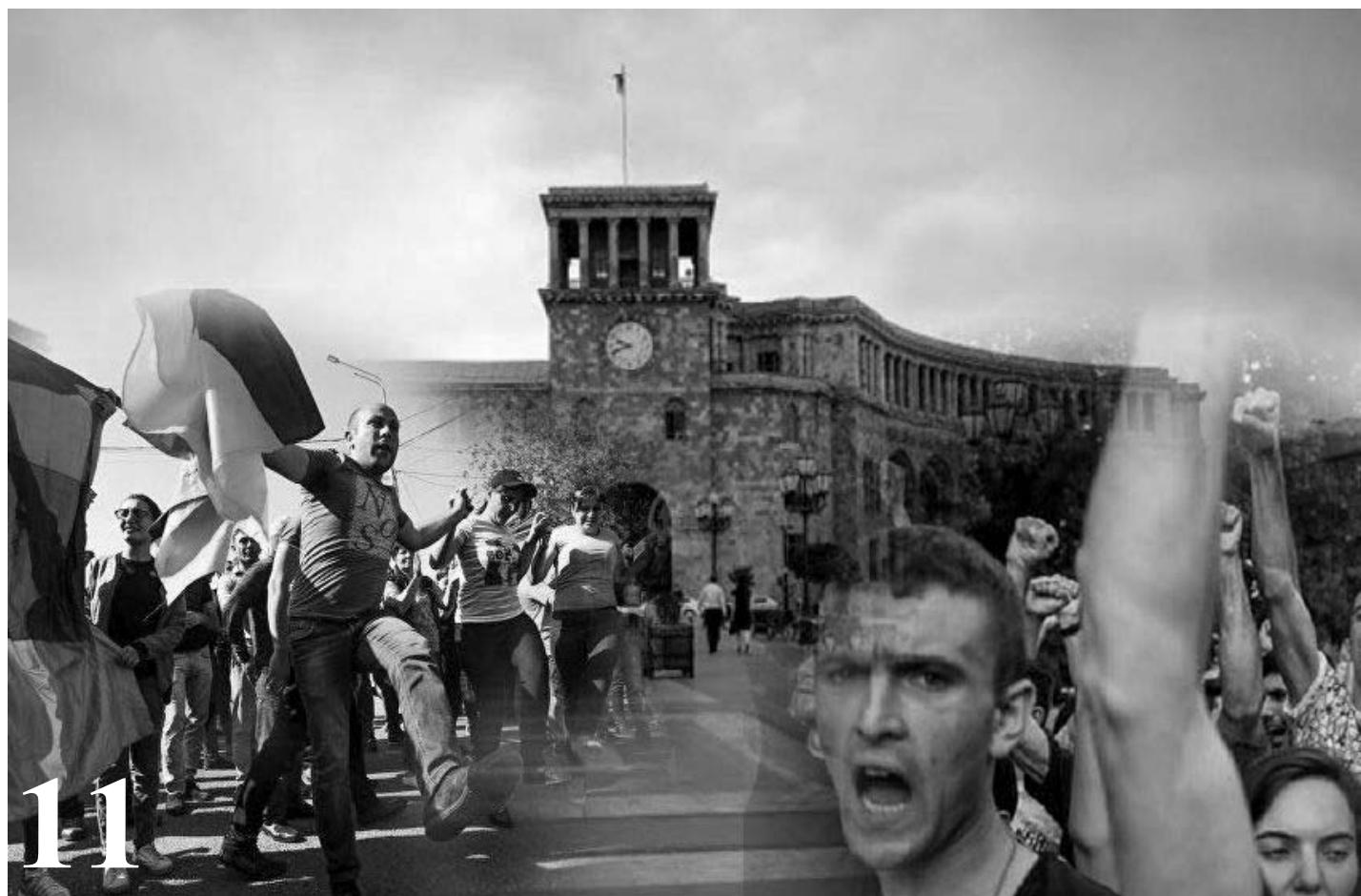

Qlobal Bakı Forumu -
Azərbaycanın uğur platforması!

Prezident İlham Əliyev Nizami Gəncəvi Beynəlxalq
Mərkəzinin həmsədrələrini və İdarə Heyətinin üzvlərini,
BMT Baş katibinin müavinini, BMT-nin Cenevrədəki
ofisinin baş direktorunu və İqtisadi Əməkdaşlıq
Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

Ermənistən üçün yolun sonu

11

1995-ci ilin 13-17
mart hadisələri

7

Suyun qiyməti 2
dəfə ucuzlaşdırıla
bilər

10

"Feyk" xəbərlərin cəmiyyətə
nə kimi təsiri var?

13

Texnoloji terror:
bizi nələr gözləyir?

15

2025-ci il yaz modasında
nələr dəbdədir?

12

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 12-də Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrləri Vayra Vike-Freyberqanı və İsmail Serageldini, keçmiş dövlət və hökumət başçılarını, Mərkəzin idarə Heyətinin üzvlərini qəbul edib. Qonaqlar, ilk növbədə, COP29-un Azərbaycanda yüksək səviyyədə təşkil olunması və uğurla keçirilməsi münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırıldılar. Onlar iqlim gündəliyi və iqlim maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar çox vacib qərarların məhz Bakıda qəbul olunduğunu vurguladılar.

Prezident İlham Əliyev Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin idarə Heyətinin üzvlərinə COP29-da fəal iştirak etdiklərinə görə təşəkkürünü bildirdi. COP29 zamanı Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi tərəfindən 16-dan artıq müxtəlif panelin təşkil edildiyini, həmçinin Mərkəzin ayrıca pavilyonunun fəaliyyət göstərdiyini xatırladan dövlətimizin başçısı bütün bunların COP gündəliyinin irəli aparılması işinə töhfə verdiyini dedi.

Vayra Vike-Freyberqa və İsmail Serageldin qeyd etdilər ki, Mərkəz böyük Azərbaycan şairi Nizamının məhz humanizm prinsiplərinə, ideyalara və fəlsəfəsinə əsaslanan-

Qlobal Bakı Forumu - Azərbaycanın uğur platforması!

Prezident İlham Əliyev Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrlərini və idarə Heyətinin üzvlərini, BMT Baş katibinin müavinini, BMT-nin Cenevrədəki ofisinin baş direktorunu və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

raq, dünya miqyasında humanizmin təşviqinə öz töhfəsini verir.

Dövlətimizin başçısı vurguladı ki, Mərkəzin dahi Azərbaycan şairi və mütefəkkiri Nizami Gəncəvinin fəlsəfəsi esasında dünya miqyasında həyata keçirdiyi fəaliyyəti teqdir olunur. Bu təsisatın beynəlxalq gündelikdə duran vacib məsələlərin müzakirəsi baxımından aktiv şəkildə fəaliyyət göstərdiyini, onların həlli yollarının tapılmasına töhfəsini verdiyini deyən Prezident İlham Əliyev bu xüsusda XII Qlobal Bakı Forumunun əhəmiyyətini qeyd etdi və bu tədbirin yeni dünya düzeninin formalaşdırılması ilə bağlı vacib mövzulara həsr olunduğunu vurguladı.

Forumda dünyanın müxtəlif regionlarından 400-ə yaxın nüfuzlu siyasi xadimin iştirak edəcəyini bildirən İsmail Serageldin tədbirdə qlobal aktual problemlərə, bu xüsusda çoxtərəfli diplomatiya və çoxqütiblü dünya, BMT-nin gələcək üçün paktı, yeni dünya düzeninin formalaşdırılması, orta güclər və onların yeni dünya düzənində rolü,

postmünaqişə dövründə bərpa-quruculuq işləri və bu kimi digər vacib mövzulara həsr edilən panel və müzakirələrin keçiriləcəyini bildirdi.

Prezident İlham Əliyev 2026-ci ilde Azərbaycanın BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumuna ev sahibliyi edəcəyini deyərək, bu çərçivədə də ölkəmizlə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzi və BMT institutları arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxundu. Dövlətimizin başçısı Mərkəzin idarə Heyətinin üzvlərinin müxtəlif suallarını cavablandırırdı. Görüş müzakirələrlə davam etdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 12-də BMT Baş katibinin müavinini, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının ali nümayəndəsi Migel Anxel Moratinos qəbul edib. Migel Anxel Moratinos, ilk növbədə, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının fəaliyyətinə göstərdiyi daimi dəstəyə, onun gündəliyində duran məqsəd və məramların beynəlxalq səviyyədə ireli aparılması işinə verdiyi töhfələrə görə dövlətimizin başçısına və

Azərbaycan Respublikasına təşəkkürünü bildirdi.

Ölkəmizlə BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı arasında əməkdaşlıqdan məmənunluğunu ifadə edən qonaq Azərbaycan Respublikasının Alyans tərəfindən keçirilən tədbir-

lerdə feal iştirakına toxundu, ölkəmizlə Alyansa könüllü maliyyə töhfələrinin qurumun fəaliyyətinə vacib dəstək olduğunu vurguladı.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı ilə əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirdiyini dedi, təşkilatın fəaliyyətini bundan sonra da dəstəkləyəcəyini bildirdi.

Alyansın gündəliyində duran məsələlərin Azərbaycan Respublikasının siyaseti ile tam uyğunluq təşkil etdiyini vurgulayan Prezident İlham Əliyev ölkəmizin dünyada sivilizasiyalar və mədəniyyətlər arasında dialoqu yaxından təşviq etdiyini vurguladı, bu baxımdan Azərbaycanın BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Bakıda keçirdikləri birgə tədbirlərin əhəmiyyətinə toxundu.

Söhbət zamanı islamofobiyanın

Azərbaycan ilə BMT, o cümlədən BMT-nin müxtəlif təşkilatları arasında əməkdaşlıqdan məmənunluq ifadə olundu.

Prezident İlham Əliyev dünən BMT-nin Cenevrədəki ofisinin baş direktoru Tatyana Valovyanı qəbul edib. Tatyana Valovyan COP29-un ölkəmizde uğurlu təşkilinə və iqlim gündəliyi ilə əlaqədar qəbul olunmuş vacib qərarlara görə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırdı.

Təbriklərə görə minnətdarlığını bildirən Prezident İlham Əliyev BMT-nin ixtisaslaşmış aidiyyəti təşkilatlarının, o cümlədən Cenevrədəki ofisinin rəhbərliyinin də COP29-da fəal təmsil olunmasını və Azərbaycanla əməkdaşlığını məmənunluqla vurguladı. Görüşdə Azərbaycan və BMT, həmçinin BMT-nin müxtəlif təşkilatları arasında əməkdaşlıqdan məmənunluq ifadə edildi.

Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkil etdiyi tədbirlərdə BMT-nin Cenevrədəki ofisinin rəhbərliyinin və ixtisaslaşmış strukturlarının nümayəndələrinin iştirakının vacibliyi qeyd olundu.

Söhbət zamanı BMT-nin müəyyənləşdirdiyi Dayanıqli İnkışaf Məqsədləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı. Azərbaycanın bu Məqsədlərin həyata keçirilməsi istiqamətində sosial, iqtisadi və digər sahələrdə yaxşı nəticələr əldə etdiyi vurgulandı. Həmçinin ölkəmizin milli səviyyədə də dayanıqli inkişaf məqsədini müəyyənləşdirdiyi bildirildi və bunun da nümunəvi xarakter daşıdığı qeyd olundu.

Görüşdə 2026-ci ilde Azərbaycanın UN-Habitat ilə birlikdə Ümum-

bu gün dünyani narahat edən vacib mövzulardan biri olduğu qeyd edilərək, bu xüsusda ölkəmizlə Alyans arasında əməkdaşlıq məsələlərin keçirilməsi məsələləri ilə bağlı müzakirələr aparıldı. Görüşdə

dünya Şəhərsalma Forumuna ev sahibliyi edəcəyi vurgulandı, bu xüsusda birgə əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 12-də İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Əsəd Məcid Xanı da qəbul edib. Dövlətimizin başçısı bu il Azərbaycanın İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının sammitine ev sahibliyi edəcəyini deyərək, Əsəd Məcid Xanın ölkəmizə sefərinin Zirvə toplantısına həzirlıq məsələlərinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını qeyd etdi. Azərbaycanın İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının feal üzvü olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ölkəmiz təşkilat çərçivəsində öz dövlətlər arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə ve gündəlikdə duran məsələlərin irəli aparılmasına öz töhfəsini verməyə hazırlıdır.

Əsəd Məcid Xan da öz növbəsində Azərbaycanın İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının feal üzvü olduğunu dedi və ölkəmizin təşkilatın alt strukturlarına ev sahibliyi etməsini, gündəlikdə duran məsələlərin həyata keçirilməsi işinə daim dəstək verməsini məmənluqla vurğuladı. Qonaq təşkilata üzv dövlətlərin tarihi, mədəni və coğrafi yaxınlığı, din və digər sahələrdə ortaş dəyərləri, bənzərlikləri bölgündüyü dəyərək, təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi üçün böyük imkanların və perspektivlərin olduğunu qeyd etdi.

Baş katib Əsəd Məcid Xan ölkəmizin beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi sahəsində zəngin təcrübəye malik olduğunu, xüsusilə COP29-u uğurla keçirdiyini vurğuladı və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının sammitinin də Azərbaycan tərəfindən yüksək səviyyədə təşkil ediləcəyinə eminliyini bildirdi.

Qonaq sefər çərçivəsində XII Qlobal Bakı Forumunda iştirak edəcəyini məmənluqla vurğuladı və bu forumun dünya miqyasında global məsələlərin müzakirəsi baxımından vacib platformaldan biri olduğunu qeyd etdi. Söhbət zamanı Azərbaycan ilə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı arasında əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Qlobal Bakı Forumu - Azərbaycanın uğur platforması!

Prezident İlham Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədrlərini və İdarə Heyətinin üzvlərini, BMT Baş katibinin müavinini, BMT-nin Cenevrədəki ofisinin baş direktorunu və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

Ermənistənin və onun havadarlarının cinayətlərə haqq qazandıran cəhdlərini sərt şəkildə qınayıraq

BƏYANAT

Məlum olduğu kimi, müharibə cinayətləri və insanlıq əleyhine cinayət törətməkdə şübhəli bilinən bir qrup şəxs hazırda Azərbaycanda ədalət məhkəməsi qarşısına çıxarıllıb. Ermənistən dövlətinin Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi təcavüzkar müharibə zamanı töredilmiş bu cinayətlər neticə-

sində on minlərlə azərbaycanlı qətlə yetirilib, yüz minlərlə soydaşımız etnik təmizləməyə məruz qalıb, minlərlə azərbaycanlıya işgəncə verilib, məcburi itkin düşüb, ictimai və şəxsi mülkiyyətə böyük məbləğdə zərər vurulub.

AZERTAC xəber vərir ki, bu fikirlər Qərbi Azərbaycanın icmasının bəyanatında yer alıb.

Bəyanatda, həmçinin qeyd olunub: "insan hüquqları və humanitar hüququn bu miqyasda pozulması və törədilən misilsiz ədalətsizlik şübhəsiz ki, sülh və barışığın eldə edilməsinə ən böyük manələrdən biri olub. Bu mənada azərbaycanlıları qarşı həyata keçirilmiş etnik təmizləmə, eləcə də Xocalı, Qaradağlı, Ağdaban və digər yerlərdə törədilmiş kütləvi qətlamlara görə məsuliyy-

yət daşıyanların bəzilərinin ədalət məhkəməsinin qarşısına çıxarılması haqq-ədaletin öz yerini tutması və davamlı sülhün əldə olunmasına böyük töhfədir.

Təssüflə qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistən Respublikası hökuməti və ölkənin aparıcı siyasi qüvvələri bu haqq işinə dəstek vermək və məhkəmə prosesinə yardım etmək əvəzinə, faktiki olaraq töredilmiş cinayətlərə haqq qazandıran və cəzasızlığı təşviq edən cəhdər edirlər. Bu məsələdə bir sıra Avropa dövlətlərinin parlamentləri, beynəlxalq təşkilatlarda işləyən qeyri-dürüst funksionerlər və digər siyasi dairələr də fəallıq göstərirler.

Ermənistən tərefindən töredilən etnik təmizləmə, qətlamlar, mədəni irlərin dağıdlaması, öz evlərinə qaydırışa manət töredilmesi kimi insanlıq əleyhine cinayətlərdən əziyyət çəkən bir icma olaraq, biz Ermənistən və onun havadarlarının bu cinayətlərə haqq qazandıran, ədalət məhkəməsinin müstəqilliyyinə xələl getirən, cəzasızlığı təşviq edən cəhdərini sərt şəkildə qınayır və onlara son verilməsini tələb edirik".

Azərbaycanla Şimali Makedoniya arasında diplomatik və xidməti pasport sahibləri üçün viza rejimi ləğv edilir

Dünen Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Şimali Makedoniyanın xarici işlər və xarici ticarət naziri Timko Muçunski ilə görüşüşüb. Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən verilən məlumatə görə, görüş zamanı Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında mövcud ikitərəfli əməkdaşlığın gündəliyi, siyasi dialogun inkişafı, iqtisadi, ticarət, enerji və turizm sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında dostluq və tərəfdalı münasibətlərinin daha da möhkəmləndirilməsinin əhəmiyyətini vurgulayaraq, qarşılıqlı sefərlərin və yüksək səviyyəli təmasların əməkdaşlığın inkişafına töhfə verdiyini diqqətə çatdırıb.

Ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafı üçün yeni imkanların müəyyən edilməsinin, ticarət və investisiya sahəsində əlaqələrin genişləndirməsinin vacibliyi qeyd edilib.

Nazirlər iki ölkə arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın perspektivlərini müzakirə edərək, Azərbaycanın enerji təchizatçısı və tranzit ölkə kimi Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfəni qeyd ediblər. Bu çərçivədə bərpəolunan enerji və alternativ enerji mənbələri sahəsində əməkdaşlıq imkanlarının genişləndirilməsi məsələləri diqqətə çatdırılib.

Görüşdə, həmçinin turizm sahəsində əlaqələrin inkişafı üçün potensial imkanlar

dəyərləndirilib. Ölkələrimizin zəngin mədəni irsi və turizm imkanlarının tanıdılması istiqamətində birgə işlərin həyata keçirilməsinin əhəmiyyəti vurgulanıb.

Ceyhun Bayramov postmünaqişə dövründə bölgədə vəziyyət, bərpə-yenidənqurma işləri, mina təhdidləri, Azərbaycan və Ermənistən arasında normallaşdırma prosesi barədə həmkarına məlumat verərək, bölgədə sülhün və təhlükəsizliyin bərqərar olunması istiqamətində ölkəmizin səylərini diqqətə çatdırıb.

Tərəflər, həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında əməkdaşlıq imkanlarını nəzərdən keçirib, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər etrafında fikir mübadiləsi aparıblar. Görüşdən sonra Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Şimali Makedoniya Respublikası Hökuməti arasında diplomatik və xidməti/əsəri pasport sahiblərinin viza tələbinən azad edilməsi haqqında sazişin hər iki nazirin iştirakı ilə imzalanma mərasimi olub.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikamız təkcə regional məsələlərdə deyil, bütövlükdə global məqyasda baş verən proseslərə mühüm təsir etmək imkanlarına malikdir.

Bu gün Azərbaycan özünün beynəlxalq və iktərəfli əməkdaşlıq coğrafiyasını genişləndirmekdədir. Ölkəmizin artan nüfusu fonsunda xarici siyasetin əsas istiqamətlərindən biri də Balkan yarımadası ölkələri ilə yaxın təmasların qurulmasıdır. Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovyanın Azərbaycana rəsmi səfəri və qarşılıqlı əməkdaşlıq perspektivləri ilə bağlı aparılan müzakirələr əlaqələrin dərinleşməsinə söylenir. Azərbaycan Balkanlarda yerləşen Şimali Makedoniya üçün də cəlbədici ölkədir. Oxşar tariximiz və inkişaf prosesləri, eyni zamanda, Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatları dövlətlərimiz arasında əlaqələrin inkişafı zərurətini meydana çıxarıb. Qədim tarixe malik olan makedoniyalılar müxtəlif imperiyaların tərkibində yaşasalar da, milli düşüncələrini itirmeyərək, 1990-cı illərdə dünyada baş verən geosiyasi dəyişiklərdən istifadə edərək müstəqilliklərini qazandılar. Yuqoslaviyanın dağılması ilə müstəqillik əldə edən Şimali Makedoniya ilə Azərbaycanın yeni tarixində bənzər məqamlar çoxdur. Hər iki dövlət imperialist siyasetin qurbanı olmuş və SSRİ-nin dağılmasından sonra müstəqillik qazanaraq inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuşlar.

Bu gün Azərbaycanın Balkan yarımadası dövlətləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin genişlənməsi xarici siyasetin prioritət istiqamətlərindən biridir.

"GƏLƏCƏKDƏ BİZ LAZIM OLAN HƏCMDƏ QAZ TƏCHİZATINI ARTIRA BİLƏRİK"

Azərbaycan ilə Şimali Makedoniya arasında diplomatik münasibətlər 1995-ci ilin iyundan qurulub. Həmin ildə Azərbaycan Şimali Makedoniyanın müstəqilliyini tanıdı. "Şadam ki, ölkələrimiz arasında siyasi dialog dinamik xarakter alır. Bizim xanım Prezidentlə ikinci görüşümüz qısa müddət ərzində bunun əyani səbutudur". Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkova ilə metbuata bəyanatında deyib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Siyasi əlaqələrimizin inkişafı üçün əlavə tədbirlər görülməlidir, müvafiq dövlət qurumları təbii olaraq səhərədə, sərməyə qoyuluşu sahəsində imkanlar araşdırılmalıdır".

Azərbaycan Şimali Makedoniya ilə münasibətlərin inkişafına əhəmiyyət verir və iki ölkə arasında əməkdaşlıq siyasi, iqtisadi və humanitar sahələri əhatə edir. Şimali Makedoniya Respublikasının keçmiş prezidenti Qorqe Ivanov 2015, 2016, 2017 və 2018-ci illərdə müxtəlif tədbirlərdə iştirak etmək üçün Azərbaycana işgüzar səfərlər edib. Həmin səfərlər zamanı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə keçirilən görüşlərdə regional əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib. Azərbaycan idmançıları Şimali Makedoniyanın paytaxtı Skopje şəhərində beynəlxalq yarışlarda iştirak edərək yüksək qonaqpərvərliklə qarşılanıblar. Şimali Makedoniyanın xarici işlər naziri Buyar Osmani 2023-cü ilin aprelində Bakıya işgüzar səfəri zamanı ölkələrimiz arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Qeyd etmək lazımdır ki, 2000-ci ildə Şimali Makedoniya və Azərbaycan parlamentlərarası işçi qrupu yaradıb və bu qrup hazırda uğurla fəaliyyət göstərir.

"İki ölkə energetika sahəsində əməkdaşlığı başlamışdır. Azərbaycan qazı artıq Şimali Makedoniyanın bazarına çatdırılmışdır və bu, keçən ilin sonlarında baş verdi, bu il artıq müntəzəm olaraq Azərbaycan sizin bazarınızı təbii qazla təmin edəcəkdir. Gələcəkdə biz lazımlı olan həcmində qaz təchizatını artırıb bilərik. Çünkü biz bu gün yeni qaz yaşıqlarının istismara verilməsi istiqamətində

Azərbaycan- Şimali Makedoniya əməkdaşlığında yeni hədəflər

Prezident İlham Əliyev: "Bu gün Azərbaycan qazı bir çox Avropa ölkəsinin enerji təhlükəsizliyini təmin edir"

fəal iş aparıraq. Bildirməliyəm ki, hazırda Azərbaycan 12 ölkəyə təbii qaz ixrac edir və bizim müştərilərimizin coğrafi yerləşməsi də Avrasiya məkanını əhatə edir. On iki ölkədən 10 ölkə Avropa ölkəsidir. Keçən il Azərbaycan xarici bazarları 25 milyard kubmetr qaz ile təchiz etmişdir. Təbii ki, bizim istehsalımız bundan dənə çoxdur. Çünkü biz yerli tələbatı da ödəyirik. Ancaq əhatə dairesi, qaz təchizatımızın coğrafiyasının genişləndirilməsi də gündəlikdə duran məsələdir. Avropa Azərbaycan qazına ehtiyac duyur. Texminən üç il bundan əvvəl Bakıda imzalanmış Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında energetika sahəsində strateji tərəfdəşliq Bəyan-naması bunun əyani təzahürüdür" - deyə Prezident bildirib.

"ENERGETİKA SAHƏSİNDE İKİTƏRƏFLİ FORMATDA ƏMƏKDAŞLIQ BİZİM ÜÇÜN ÇOX ÖNƏMLİDİR"

Azərbaycan 2021-ci ilin iyulunda Avropa İttifaqı (AI) ilə imzaladığı müqaviləyə əsasən, 2027-ci ilədək Cənub Qaz Dəhlizi vəsittəsilə Avropanaya təbii qaz ixracının həcmini 30 milyard kubmetr çatdıracaq. Bu gün Yunanistanın təbii qaza olan tələbatının 18 fazini Azərbaycan ödəyir. Cari ildə Yunanistana 1,2 milyard kubmetr təbii qazın ixrac edilməsi nəzərdə tutulub. Energetika Nazirliyinin açıqlamasına əsasən, 2028-ci ildə "Ümid" və "Abşeron" yataqlarından böyük həcmde təbii qazın hasil edilərək dünya bazarına çıxarılması gözlənilir. Azərbaycanın təsdiq edilmiş təbii qaz ehtiyatı 2,6 trilyon kubmetrdir ki, bu da uzun müddətde qaz ixracının artırılmasına imkan verir. Bundan başqa, 2027-ci ilin sonuna dek Azərbaycan yaşıl enerji layihələri çərçivəsində 1862 MVT külək və günəş elektrik enerjisi istehsal etməyi planlaşdırıb ki, bu da 1 milyard kubmetr "mavi yanacağa" qənaət etməyə imkan verəcək.

Bu gün Avropanın 4 ölkəsində - Macaristan, Slovakiya, Çexiya, Avstriyada ciddi enerji problemi gözənlər. Təsadüfi deyil ki, bu dövlətlərin başçıları Azərbaycan ilə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulma-

sında maraqlı olduğunu ifade edirlər. Azərbaycan neft və təbii qaz ilə zəngin ölkə olduğunu üçün Qərb dövlətlərinin bazarlarına çıxmamaq niyyətindədir. Bu baxımdan, 2023-cü ilde Prezident İlham Əliyevin Bosniya və Herseqovinaya, həmin ilin dekabrında Serbiya-ya rəsmi səfərləri, cari ilin yanvarında Davos İqtisadi Forumunda Xorvatiyanın Baş naziri ilə görüşü qarşılıqlı əməkdaşlığın inkişafı üçün böyük əsaslar yaradıb. "Bu gün Azərbaycan qazı bir çox Avropa ölkəsinin enerji təhlükəsizliyini təmin edir və Avropadakı tərəfdəşlərimizin xahişlərinə biz hər zaman böyük diqqətlə yanaşmışıq. Yəni, energetika sahəsində ikitərəflə formatda əməkdaşlıq bizim üçün çox önemlidir və mən ümidi edirəm ki, bu praktiki əməkdaşlıq digər sahələrdə də əməkdaşlığı getirib çıxaracaq" - deyə dövlət başçımız qeyd edib.

"GƏLƏCƏKDƏ ƏLDƏ OLUNAN BÜTÜN RAZILAŞMALAR BİZİ DAHA DA YAXINLAŞDIRACAQ"

Azərbaycan və Şimali Makedoniya arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin enerji, turizm və digər sahələrində inkişaf etdirilməsi zəruridir. Hazırda Azərbaycanda Şimali Makedoniya investisiyali 5 kommersiya qurumu qeydiyyatdadır, onlardan 3-nün fəaliyyəti aktivdir. İki dövlət arasında imzalanan "Sərməyələrin təsviqi və qarşılıqlı qorunması" haqqında saziş de hazırda icra olunur.

Bütün bunları nəzərə alaraq əminlikle söyləyə bilərik ki, Şimali Makedoniya Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovyanın Azərbaycana rəsmi səfəri yaxın zamanlarda Bakı ilə Skopje arasında ikitərəflə münasibətlərin daha da inkişaf edəcəyini şərtləndirəcək. "İqtisadi sahədə, sərməyə qoyuluşu sahəsində imkanlar araşdırılmalıdır. Əfsuslar olsun ki, bu güne qədər ticari-iqtisadi sahədə o qədər böyük nəticələr elde edilməyib. Ancaq ümidi edirəm ki, Sizin rəsmi səfərinizdən və nümayəndə heyətlərinin təmaslarından sonra biz bu boşluğu da dolduracağıq" - deyə Prezident bildirib.

Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına əhəmiyyətli rol

oynaması Avropa İttifaqı dövlətlərinin məraqlarını təmin edir.

Ölkəmizin bir çox qlobal neft və qaz layihələri Şimali Makedoniyanın da maraqlı dairəsindədir. Həmçinin Cənub Qaz Dəhlizi, Trans Anadolu Qaz kəməri (TANAP), Trans Adriatik Qaz kəməri (TAP) layihələrində Azərbaycanın əməkdaşlıq etdiyi ölkələrin bir çoxunun da Şimali Makedoniya ilə yaxın əlaqələri mövcuddur. Bakı ilə Skopye arasında əməkdaşlıq ölkəmizin Qərbə xüsusiilə daha da aktuallaşan enerji təhlükəsizliyi məsələsində güclənən mövqeyini və rolunu bir daha ifadə etmiş olur.

Şimali Makedoniyanın Prezidenti bəyannatlı çıxışında bildirib ki, coğrafi mövqeyimizə görə biz Balkanlarda, Avropanın mərkəzində, bir sıra marşrutların kəsişməsində yerləşirik: "Bu, Avropaya və dünyaya açıq olan hər bir ölkə üçün olduqca vacibdir. Sonuncu dəfə ölkənizdə olarkən bu fikri söylemişdim və bu gün də təkrar bəyan etmə istəyirəm ki, biz bir-birimizdən bir çox şey öyrənə bilərik və bu səfər dərin dostluğun təmeli olacaqdır. Mən təkcə Dövlət Neft Şirkəti ilə müqaviləni nəzərdə tutmuram. Hesab edirəm ki, gələcəkdə əldə olunan bütün razılaşmalar bizi daha da yaxınlaşdıracaq". Prezident Qordana Silyanovska-Davkovyanın onu da qeyd edib ki, Azərbaycan həm geosiyasi səhnədə səmərəli fəaliyyəti ilə seçilərək diqqət çəkir, həm də Şimali Makedoniya kimi kiçik ölkələrin ehtiyac duyduğu təbii qaz, bərpəolunan enerji baxımından son dərəcə maraqlı tərəfdəşa çevirilir. Bütün bunlar isə deməyə əsas verir ki, Azərbaycan dünən olğunu kimi, bu gün də beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdəşligini daha da möhkəmlətmək üçün ayrı-ayrı dövlətlərlə münasibətlərin dinamik inkişafına xüsusi əhəmiyyət verir.

Şimali Makedoniya Respublikasının Prezidenti Qordana Silyanovska-Davkovyanın Azərbaycana səfəri mühüm məqamlarla yadda qaldı. Bu, bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan həm iqtisadi imkanlarına, həm də beynəlxalq aləmdə yürütdüyü siyasetə görə etibarlı ölkədir. Bu etimada dövlətimiz Prezident İlham Əliyevin bütün məsələlərdə beynəlxalq hüquqa və sülhə yönəlik dəyişməz siyaseti ilə nail olub.

Zümrüd BAYRAMOVA

Əsrlər keçə də ermənilərin insanlığa, bəşəriyyətə qarşı törətdiyi vəhşiliklər unudulmayacaq. Ermənilər və onların havadarları azərbaycanlılara qarşı töredilən qətlamları silməyə çalışsa da, buna nail ola bilməyəcək. Çünkü erməni vəhşili toplumu azərbaycanlılara, türklərə qarşı eley bir amansız soyqırımları töredib ki, onları yaddaşlardan qismən bele silmək mümkün deyil. Biz bir millət olaraq heç zaman erməni soyqırımlarını yaddan çıxara bilmərik, həm də buna haqqımız yoxdur. Ermənilərin vəhşiliklərini unutmaq və ya onların üstündən keçmək yanlışlıqlı olardı. Nədən ki, keçmişini unudan bir xalqın gələcəyi yoxdur. İndiki və gələcək nəsillər ermənilərin xalqımıza qarşı törediyi cinayətləri, soyqırımları yaddaşlarına həkk etməli və dünya xalqlarına çatdırılmalıdır. Unutqanlıq, etinasiyalıq yeni fəlakətlərin, soyqırımların baş vermesinə gətirib çıxarar. Fakt ondan ibarətdir ki, erməni toplumu bəşəriyyət üçün tehlükə mənbəyidir. Yalnız ona görə yox ki, bu toplum terrorcudur, həm də ermənilər rengənda sülhün, təhlükəsizliyin təmin olunmasına manə olan abnormal varlıqdır. İstəsən de bu toplumu yer üzündən silmək mümkün deyil. Çünkü həyətsizliyi, yaltaqlığı, özlərinin yağız qismində göstərməye çalışmalari onların soyunun, kökünün kəsilməsinə imkan vermir. Hazırkı, sivil, demokratik dünya düzənnin yaranması erməni toplumunun əl-qolunu bir qədər də geniş açmasına imkan verib. Bəlkə də, orta əsler olsa idi, erməni vəhşili toplumun varlığına son qoymaq olardı. Tarixdə belə faktlar kifayət qədərdir. Yəni işğallar nəticəsində o dövrə mövcud olmuş neçənece millət mövcudluğunu tamamilə itirib. Sadəcə erməni toplumu müxtəlif hiylələr vasitələrdən istifadə etdiyindən bu günümüze qədər gəlib çata bilmışlər. Özlərinə Hindistanın boz düzəngahlarında qurum yaratmağa nail olmayan ermənilər müxtəlif xarici dairelərin hərbi, siyasi dəstəyi ilə Cənubi Qafqazda yerləşdiriliblər. Möhkəmləndikdən sonra isə azərbaycanlılara qarşı qətlamlar həyata keçirdilər, evləri dağdırılar, şəhərləri, kəndləri viran etdilər. Nəticədə son iki yüz il ərzində 2 milyon azərbaycanlı erməni vəhşiliyin qurbanı oldu, İrəvanı özünüküləsdirdilər, Qafanı, Görusu, Dərələyəzi və digər onlara yaşayış məskənimizi işğal etdilər. Erməni toplumunun Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi prosesi əsasən 18-ci əsrin sonları 19-cu əsrin əvvəllərindən geniş vüset almağa başlamışdır. XX əsrin əvvəllərində isə artıq regionda möhkəmlənib "böyük Ermənistən" xəstə ideyasını reallaşdırmağa cəhdələr gətərilər.

Erməni terrorçuları bir gündə Azərbaycan kəndində 200 insanı öldürmüslər

Xəstə ideyanı reallaşdırmaq üçün ermənilər kütləvi şəkildə azərbaycanlıları öldürür, şəhər və kəndləri xarabazarlıqları çevirirdilər. Erməni terrorcu dəstələri İrəvanda, Bakıda, Naxçıvanda, Zəngəzurda, Gəncədə və Cənubi Azərbaycanda daha amansız və qəddar qırğınlara həyata keçirmişlər. Erməni daşnaq quldur dəstələri 1905-ci il noyabrın 28-də Qarabağ bölgəsinin şəhər və kəndlərini yandıraraq, uşaqlara, qadınlara və qocalara qarşı görünməmiş vəhşiliklər töredmişlər. Erməni quldur dəstələri yalnız Şuşa, Cəvənşir və Cabrayıl qəzalarında 75-ə qədər Azərbaycan kəndini, İrəvan və Zəngəzur quberniyalarında isə 200-dən çox yaşayış məntəqəsini dağlışmış əhalini vəhşicəsinə qətə yetirmişlər. Bu qətlər isə ermənilər tərəfindən xəbərdarlıq xarakteri daşımışdır. 1905-ci il fevralın 5-də erməni terrorcu dəstələri Bakı qəzası Sabunçu kəndinin sakını Ağarza Babayevi öldürmüşlər. Qətl iğtişaş yaratmaq məqsədilə töredilmişdir. Elə həmin gün erməni quldur dəstələri realni və texniki məktəblərin 7-ci sınıf sağırdları Yakov Lebedivi və İvan Volkovu öldürmüşlər. Erməni işçisi C.Libardyanın yazdıǵına görə üç il ərzində

(1904-1906-cı illər) erməni terrorçuları 105 "siyasi qətl" töredmişlər. Bunların 56-sı ermənilərə qarşı, 32-si siyasi bəhanələrlə həm rüslərə, həm də türk məmurlarına və zabitlərinə qarşı, 2-3-ü təsadüfən heç bir səbəb olmadan, qalanları isə bankırlarə və sələmçilərə qarşı olmuşdur. Tarixçilər Libardiyanın göstərdiyi rəqəmləri artırıraq yazımlılar: "Bu qısa üç illik dövrə erməni terrorçuları tərəfindən öldürülmüş, erməni mənşəli hər iki adamlı yanaşı bir qeyri-erməni mənşəli şəxsədə öldürülmüşdür.

Məqsəd dəyişmeyib: dinc ermənilərin böyük əksəriyyətini qəsdən qorxutmaq, onları terrorçuların fəaliyyətini təsviq etmek məcburiyyətində qoymaq". 1905-ci ilin fevralın 6-da Bakıda Mixaylov xəstəxanasının sənədlərinə görə erməni milyonçuları Balabek Lalayevin, Artyom Babayantsın, İsay Ter Osipovun və başqa maqnatların havadarlığı sayısında terror qrupu 18 adamı öldürmiş və 33 nəfəri yaralamışdır. Onların 34-ü azərbaycanlı, 6-sı rus, 6-sı erməni, 5-i isə başqa millətin nümayəndəlidir. 1905-ci ilin fevralın 7-də erməni terror teşkilatı Bakıda 100-dək dinc vətəndaşımızı öldürmiş və yaralamaşdır. Erməni quldur dəstələri 1905-ci ilin fevralın 9-da Bakı sakınlarını qətl və qareṭərə maruz qoymuşdular. Erməni dəstələri küləvi qırğınlara töredikdən sonra varlı ermənilərin (Balabek, Lalayev, Artyom Babayants, Akop Muradyan, Karen Saakyants və b.) evlərinə yığışmış, onların pəncərələrindən və damlarında şəhərin küçələrinə atəş açmış, ingilis, fransız istehsalı olan bombalar, qumbaralar atmışlar.

Erməni quldur dəstələri dünyada görünməyən amansız cinayətlər törediblər

1905-ci ilin qırğınları tarixə "Bakı şəhərində qanlı qətləm" kimi düşmüşdür. "Daşnakstutun" beynəlxalq erməni terror teşkilatının idarə etdiyi quldur dəstələri 1905-ci ilin 20-21 fevralında İrəvan şəhərinin müsəlman sakınlarına qarşı insanlığa yaraşmayan hərəkətlər edərək qırğınlara, vəhşiliklər etmişlər.

çirkin əməllerindən el çekməyərək 1905-ci ilin avqustun sonlarına yaxın Bakı əhalisinə qarşı dəhşətli qırğınlara töredilər. 1905-ci ilin avqustun 8-də 300-dən çox erməni daşnakı Şuşa qəzasının Vənd kəndinin karvan dəstələrinə hücum etdilər. Çoxlu tacir öldürüldü, əmlakçıları talan edildi. Kəndin sakını Abbas bəyin oğunu, qardaşını və bir neçə nökərnəibini qətlə yetirdilər. Onların töredikləri qanlı qırğınlarının məqsədi və yerli əhalini Şuşanı və Qarabağın dağlıq hissəsinin digər ərazilərini tərk etməyə məcbur etmək idi. Ermənilərin piyada və süvari dəstələri 1905-ci ilin oktyabrın 3-də Azərbaycanın Sırıxavənd məsələnə kəndinə hücum təşkil etdilər.

Sarkisyan, Koçaryan, Ohanyan, Zori Balayan kimi qatillər vəhşili əcdadlarının amansız cinayətlərini Azərbaycanın torpaqarını işgal edərkən həyata keçiriblər

Erməni terrorcu dəstələri 1905-ci il noyabrın 21-də Tiflis əhalisine qanlı və amansız divan tutaraq onları vəhşicəsinə qətl yetirmişlər. Qırğında çoxlu sayıda azərbaycanlı da işgəncələrə öldürmişlər. 1906-ci ilin yanvarın 1-dən erməni daşnak dəstələri azərbaycanlı kəndi Papravəndə hücum keçdilər. Kənd işğal olundu, insanları qılıncla yarıldır, hələ dünənya gelməmiş körpələrin başlarını vurdular. Qırğına erməni quldur, qulağı kəsik Andranik Ozanyan başçılıq edirdi. Hələ əsrin əvvəllərində Rusiyanın Ərzurumda konsula general Q.Mayevski onun haqqında yazmışdı: "1901-ci il qışın əvvəlində Andranik adlı birisinin erməni quldur dəstəsi Muş həndəvərində peydə olmuşdur". 1906-ci il iyulun 12-də erməni quldur dəstələri yaxınlığında erməni kəndlərindən 10 min nəfəre yaxın dəste ilə Şuşa üzərinə hücum keçdilər. Ərazidə döyüşlər beş gün davam etdi. Bütün evlər bombalar yağırdı. Südəmər körpələri beşkile birləşdə yandırı, anaların başını daşa çırpırdılar. 1905-1906-ci illərdə erməni bandaları Qarabağın yüzlərle kəndini yerlə-yeksan etmişdilər. Bu dəstələr 1906-ci il iyulun 29-da azərbaycanlıların Karxana kəndinə hücum etdilər. Silahsız kəndlər ermənilərə müqavimət göstərə bilmedilər. Kəndin bütün kişiləri erməni vandalları tərəfindən öldürdü. Qaçış təpəliklər arxasında gizlənmiş 30 qadın və uşağın yərini ermənilər dərhal müəyyən etmişlər. Bu na səbəb gənc ana Pakizənin uşağının ağlaması olmuşdur. Hətta tarix bu körpə qızın adını da saxlamışdır-Firuze. Uşaq qatilləri, qadın, qoca cəlladları olan ermənilərde rəhm deyilən anlayışın olmadığını göstərir. Erməni terrorcu dəstəsinin Sarkisyan, Koçaryan, Ohanyan, Zori Balayan kimi qatilləridir ki, 21-ci əsrə öz vəhşili əcdadlarının amansız cinayətlərini Xocalıda, Kəlbəcərdə, Qunbadlıda, Zəngilanda, Laçında və digər Azərbaycanın torpaqarını işgal edərkən həyata keçiriblər. Ona görə də, erməni toplumu qaldıqca bəşəriyyət sakitlik tapmayıacaq. Hər zaman bu vəhşili toplum neinki Azərbaycan ərazilərində, ümumiyyətlə istenilən dövlətdə terror aktları töredib, yüzlərlə, hətta minlərlə insanın həyatına son qoya bilərlər. Ona görə də, təkcə azərbaycanlılar deyil, eyni zamanda digər xalqlar da erməni vəhşilərindən qorunmaq üçün daim aylıq-sayıq olmalıdır.

İLHAM ƏLİYEV

Türk Cümhuriyyeti və Şimali Kipr Türk Respublikasının dövlət himniñə çevrilən İstiqlal Marşı haqqı tapan türk millətinin haqqıdır. Haqqıdır ki, 104 ildir, eyni sevgi, qururla, şövqle səsləndirilir. Hər misrasında hünər, hər sətrində cəsarət var bu marşın. Hər bəndindən torpaq sevgisinin ətri gəlir. Hər hərfi bir şəhid adının baş hərfidir.

Qan qoxusu var bu marşda. Çünkü istiqlala çatanadək nə qədər qanlar axıdılıb. Düşməni Vətən torpağından qovmaq, ona həddini göstərmək üçün türk əsgəri illərlə mübarizə aparıb. Bu mübarizələr Türkiyəyə sayı-hesabı olmayan şəhid, həyatının qalan hissəsini elil kimi yaşayacaq insanlar verib.

Bayrağını başı üzərində gəzdirib, onu ölkəsinin ən uca zirvesinə sancan türk əsgərinin cəsarəti, hünəri, ərliyi, igidiyidir bu marş. Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Qorxma, sönməz bu şəfəqlərdə üzən al bayraq;
Sönmədən yurdumun üstündə yanan ən son ocaq.
O mənim millətimin ulduzudur, parlayacaq;
O manimdir, o mənim millətimindir ancaq.

Bayrağın üzərindəki nazlı hilal türk anasının rəmziidir. Oğlunu, qızını Vətən uğrunda qurban verən, başına qara şal salan, yaralısının başına pərvənətək dolanan, ömrünün sonundə her qapı döyləndə itkin balasının gəldiyini güman edən türk anaları hilaldır. Nazi, xanımlığı övladının şəhidliyi ilə torpağa gömülen, üzündə kədər qırış açan, lakin qürurlu, məğrur türk anasının Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Çatma, qurban olum, çöhreni ey nazlı hilal!
Qəhrəman xalqıma bir gül! Nə bu şiddet, bu cəlal?
Sənə olmaz tökülen qanlarımız sonra halal
Haqqıdır, haqqı tapan, millətimin istiqlal!

Türk türk olalı, torpağının bir qarışından belə keçməyən Allah bəndəsidir. Zaman olub ki, nəfsi başını aşanlar türk torpaqlarına göz dikib, onu mənimsəmək isteyib. Bu altı da, üstü de xəzinə olan torpaqlarda öz səltənetini qurmağı arzulayıb. Lakin türk övladı onun arzusunu gözündə qoyub. Torpağına dikilən gözleri oyub, nəfisli nefəsləri kəsib, onları göz bəbəyi bildiyi dogma torpağından var gücü ilə qovub.

Türk milləti əzəldən azad olmasını, azad yaşamasını hər

Haqqıdır, haqqı tapan millətimin İSTİQLAL!

İSTİKLAL MARŞI deyir:

Arqadaş! Yurduma alçaqları uğratma, saqın.

Siper et sinəni, dursun bu həyəzicə axın.

Doğacaqdır sənə vəd etdiyi günler Haqqın

Kim bilər, bəlkə sabah, bəlkə sabahdan da yaxın.

Bax, budur, türk atanın, türk babanın övladına tapşırığı.

Torpaq bir türk üçün tek yurdunun üzərində yerləşdiyi məkan deyil. Torpaq, altında türk övladının uyuduğu ana qucağıdır.

Torpaq analar görüb divanə olmasın deyə şəhid qanını sinəsinə çəkən təselli yeridir. Torpaq ananın göz yaşını balanın qanı ilə qovuşdurdan doğmadır. Türk aşaqqalı, atası, babası önce oğlununa torpağı tanıdır, sonra onu qorumağı öyredir. Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Basdırın yerləri "torpaq" deyərək keçmə, tanı:

Düşün altındakı minlər kəfənsiz yatanı.

Sən şəhid oğlusan, incitmə, yazıçıdır, atanı:

Verme, dünyaları alsan da, bu cənnət vatanı.

Və yaxud:

Kim bu cənnət vətənin uğrunda olmaz ki fəda?

Şühəda fışqıracaq torpağı sıxsan, şühəda!

Canı, cananı, bütün varımı alsın bu Xuda,

Etməsin tək vətənimdən məni dünyada cüda.

Türk əsgəri Vətən, torpaq, yurd, millet üçün tek döyüşmür, onu tək qorumur, həm də İlahi Yaradandan yurdunun,

Vətənin qorunmasını dilək edir. Naməhrəmin yurdundan

kənar olmasını Alladən arzulayır. Və o zaman başının dik olacağını zənn edir ki, o zaman yurdunu qoruya bileyək.

Türk hər zaman öz nəşini torpaq üzərində görür. Çünkü Vətən üçün doğulduğunu dərk edir. O, cənnət Vətən üçün ölümə hazırlı olduğunu ana südü ilə birgə əzx edib. Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Ruhumun səndən, İlahi, budur ancaq diliyi:

Dəyməsin məbədimin köksüne naməhrəm əli.

Bu azanlar ki, şəhadətləri dinin təməli,

Əbədi yurdumun üstündə mənim inləmeli.

O zaman vəcd ilə min səcdə edər varsa daşım,

Hər cərihamdan, İlahi, quruyub qanlı yaşam,

Fışqırı ruhi mücerred kimi yerdən neşim;

O zaman yüksələrək ərşə dəyer bəlkə başım.

Türkün namusu, qeyrəti, isməti, arı bayrağının dalğasındadır. Bayrağının ən uca zirvədə dalğalanması üçün, bu dalğaların Vətənə hüzur, səadət, xoşbəxtlik, emin-amanlıq, azadlıq yayması üçün türk milləti canını hər zaman verməyə hazırlıdır. Türk üçün "ya olum, ya ölüm"dən başqa heç nə yoxdur.

Türk əsgəri türk bayrağını elə bir zirvəyə qaldırıb ki, o bayraq Türkiyənin hər tərəfindən görünür. Gözəl bayrağa dikiləndə qırmızı insanlara şəhid övladını andırır. Şəhid qanına boyanan bu bayraq elə buna görə şəhid ucalığında, şəhid zirvəsindədir.

İstiqlaliyyət mühərbiəsinin öndəri Mustafa Kamal Atatürkün böyük sərkərdəliyi ilə zirvələri fəth edən bayraq dalğalandıqca qürur yayar Türkiyəye. Bir zamanlar dünyani feth etmək gücünü göstərən Böyük Türkiyənin tarixindən, dünənidən, bu gündən səhbət açır.

Çatlığı zirvəyədək keçdiyi həyat yolundan danışır türk bayrağı. Əsgərinin hünəri, qeyrəti, namusu, əzmi ilə bu zirvəyə qalxdığını diktə edir. Eşidir onu hər kəs: yaşıllar məsusluqdan sevinc göz yaşı axıdılır, gənclər bu bayrağın hilalında öz rəsmini görüb türk əsgərinin davamçısı olduğunu dərk edir.

O dalğalardan Mustafa Kamal Atatürkün səsi bütün Türkiyəyə yayılır. O, deyir ki, ey türk milləti, qoy İstiqlal marşın heç susmasın.

Dalğalan sən de şəfəqlər kimi ey şanlı hilal!

Olsun artıq tökülen qanlarımızın hamısı halal.

Əbədiyyən sənə yox, xalqıma yox bil ki, zaval:

Haqqıdır, hür yaşamış, bayrağının hürriyyət;

Haqqıdır, Haqqı tapan, millətimin istiqlal!

104 ildir, səslənir İstiqlal marşı. Neçə belə yüzilliklər sonra da, qoy, səslənsin İstiqlal marşınız, əziz, doğma Türkiyəmiz. Biz həmişə sizinleyik: sevincinizdə də, kədərinizdə də. Sevinciniz bol, kədəriniz yox olsun!

Mətanət Məmmədova

şeydən üstün tutub. Çünkü azad olmaq, baş əyməmek türkün qanında bir coşğudur. Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Mən əzəldən bəriddir hür yaşadım, hür yaşaram.

Hansı çılgın mənə zəncir vuracaqmış? Çaşaram!

Kükərimiş sel kimiyəm, bəndim ceynər, aşaram.

Yırtaram dağları, əngilnlərə siğmam, daşaram.

Və türkün köksü hər zaman Vətənin sərhədi olub. Baş-qaları poladları, zirehləri özüne sərhəd, siper edəndə, türk əsgəri səf-səf düzülərək sinəsinə düşmənə siper edir. Elə buna görə da tökülen qanları torpaq əmdikcə, o, daha sevimli olub sahibinə. Çünkü torpaqda atası,babası, qardaşı var.

Bu Vətən sevgisi həm də imandan gəlmış bir duygudur. Poladları, zirehləri əridən bir duyu Odur ki, İSTİQLAL MARŞI deyir:

Qərbin afaqını sarmışsa polad zirehli divar,

Mənim iman dolu köksüm kimi sərhəddim var.

Ulusum, qorxma! Necə belə bir imanı boğar,

"Mədeniyət!" dediyin tek diş qalmış canavar?

Türk oğlu, türk əsgərinin vuran qılıncından ötkəm onun ata-baba nəsihəti dinləməsi olub. Bu nəsihət, bu tövsiyə qılıncdan iti, silahdan güclüdür hər zaman. Yurd necə qorunmalıdır, bu ata-babadan öyrənilib. Onların yolu ilə gedilib. Onların ənənəsi davam etdirilib. Düşüncədə babaların diktəsi, əldə silah türkün torpaq, yurd sevgisi olub. Odur ki, İS-

1995-ci ilin hadisələrindən 30 il ötsə də həmin hadisələri tövərənlərin cinayətkar əməlləri unudulmayıb. O dövrədə hakimiyət hərisi olan bir qrup xəyanətkar insan öz ətrafına topladığı qeyri-qanuni silahlı birləşmələr vasitəsilə müstəqilliyimizə qəsd etməyə cəhd göstərmışdı. Ölkədə yaradılmış ciddi nizam-intizama təbe olmaq istəməyən dağdırıcı qüvvələr Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə getdikcə artan nüfuzundan təşvişə düşərək xarici himayədarlarının təhrükü ilə dövlət çevrilişinə cəhd etmişdilər.

Müasir və müstəqil Azərbaycanın banisi, yaradıcısı, qurucusu, dahi ve müdrik Şəxsiyyət, dünya şöhrəti siyasetçi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılması, qorunması, təməllerinin möhkəmləndirilməsi, inkişafı, terəqqisi, qüdrəti ölkəyə çevriləməsi uğrunda fədakarlığı neticəsində müstəqil və güclü Azərbaycanın əsası qoyuldu. Doğma xalqının böyük təessübəsi olan Ulu Öndər Heydər Əliyev mürəkkəb tarixi şəraitlərdə ölkəmizin bütün sahələrində geniş islahatlar programı həyata keçirməklə, gələcək Azərbaycanın ictimai-siyasi, mədəni həyatında uğurları ilə əbədiləşdi və xalqın düşüncə tərzində, oyanışında müstəsna rol oynayan Siyasi Lidərə çevrildi. Azərbaycanda müstəqil dövlətcilik ənənələrinin formalasdırılmasında fədakar xidmətləri ilə Ulu Öndər Azərbaycanı hər bir vətəndaşının təhlükəsizliyini qoruya biləcək qədər qüdrəti dövlətə çevirdi. Onun dövlətcilik fəaliyyəti müstəqilliyin möhkəmləndirilməsinə böyük töhfələr vermiş oldu. Azərbaycan müstəqillik əldə etdiğindən sonra mövcud vəziyyət ölkəmizi parçalanmaq, hətta xəritədən silinmək təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdur. Müstəqilliyimizin ilk illərində hakimiyətdə olan ve bir-birini əvəz edən səriştəsiz siyasi qüvvələr respublikadakı vəziyyəti daha da ağırlaşdıraraq təhlükəli böhran vəziyyətinə çatdırılmışdır. Xalqı uğuruma sürükleyen məqamlar istər ölkə daxilində, istərsə də xaricində onun sütunlarını zəiflətməye başlamışdır. Belə bir zamanda, xalqın təkidi və istəyi ilə hakimiyətə qayğıdı ilə Dahi Öndər Heydər Əliyev Ona etimad göstərənlərin ümidi tez bir zamanda doğrultdu.

"MİLLİ MƏNAFE, DÖVLƏT MƏNAFEYİ HƏR ŞEYDƏN ÜSTÜN OLMALIDIR"

Dahi Şəxsiyyətin siyasi kursu neticəsində, Azərbaycan özünün müstəqilliyinin sütunlarını möhkəmlədi, onun dünyaya integrasiya olunmasına töhfələrini verdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev milli dövlətciliyin konsepsiyasını yaratdı. Mürəkkəb siyasi şəraitdə Ümummilli Lider Heydər Əliyev böyük potensialı Azərbaycanın müstəqilliyinin qarantina çevrildi. Yeni dövrün tələblərinə uyğun tərzdə islahatların həyata keçirilməsi ölkəmizdə yenidən iqtisadi mühit, azad bazar iqtisadiyyatı formalasdı. Sonrakı dövrlərdə Azərbaycan vətəndaşlarının sosial durumunun yaxşılaşdırılması ilə bərabər, dövlət quruculuğu siyasetinin ardıcılı surətdə həyata keçirilməsi, Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzunun artırılması istiqamətində addımlar atıldı. "Əsrin müqaviləsi" imzalandı və milli neft strategiyasının əsası qoyuldu. Bütün həyatını Azərbaycanın və xalqın taleyi ilə bağlayan Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil dövlətimizin tarixini yaradı. "Biz müstəqil Azərbaycan dövləti yaradıq və onu ele yaratmalyıq ki, daim yaşasın, heç bir qüvvə onu heç vaxt heç yana əya bilməsin, heç bir dövlət gəlib bizim, Azərbaycan xalqının milli azadlığını, müstəqilliyini elindən ala bilməsin. Bunun üçün də her kəs bu müstəqilliyi qorumaqdan ötrü sadıq olmalı və öz şəxsi mənəfeyini milli mənafədən aşağı tutmalıdır. Milli mənəfe, dövlət mənəfeyi hər şeydən üstün olmalıdır", - deyə Ulu Öndər qeyd edirdi.

Azərbaycan tarixində dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması uğrunda mübarizə dövrü

1995-ci ilin mart hadisələri tarixi yaddaşı-

1995-ci ilin 13-17 mart hadisələri

mızda iz salıb. Dövlət çevrilişinə silahlı cəhdlerin göstərilməsi müstəqil dövlətciliyimizə qarşı yönəldilmişdir. Hakimiyətə gəlmək və Azərbaycanı parçalamaq niyyətində olan xəyanətkarların planları həyata keçirmək artıq həmin zamanda mümkin deyildi. Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə getdikcə artan nüfuzundan, inkişafından təşvişə düşənər istənilən qüvvə ilə birləşib, ölkəmizə zərbe vurmaq isteyirdilər. Azərbaycanı parçalanma və məhv olma təhlükəsində xilas edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın iradəsi ilə, demokratik və qanuni yolla hakimiyətə qayğıdı ölkəmizi sevmeyən qüvvələri narahat edirdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrik daxili və xarici siyasetinə nöticesində siyasi hakimiyət böhrani, anarxiya və özbaşinalığa son qoyuldu. Azərbaycanda yeni tarixi mərhələ - dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi dövrü başlandı. Ulu Önderimiz Heydər Əliyev dünəyanın bir çox aparıcı dövlətlərinin rəhbərləri, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar və işgülər dairələrə yüksək səviyyəli rəsmi görüşlər keçirərək, Azərbaycan həqiqətlərini, dövlətimizin mövqeyini dünyaya çatdırırı. Məlumdur ki, AXC-Müsəvət dövründə respublika iqtisadiyyati tamamilə dağdırılmış, xalqın rifah hali aşağı düşmüşdü. Şimalda "Sadval" separatizmi, cənubda Talyş-Muğan respublikası xülyası, qərbdə erməni işğali, ölkəmizdə çetin ictimai-siyasi böhrana yol açmışdı. 1993-1995-ci illər müasir Azərbaycanın tarixinə dövlət müstəqilliyinin qorunub saxlanması uğrunda mübarizə dövrü kimi yazılmışdır.

AZƏRBAYCAN DÖVLƏTCİLİYİ SINAQDAN ÇIXDI

Azərbaycan öz müstəqilliyini elan etdiğindən sonra dövlətciliyimizə çox qəsdər oldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin qətiyyəti nöticesində bunların qarşısı alındı. 1995-ci ilin martında baş verən hadisələr Azərbaycan dövlətciliyinin qüvvələnməsini istəməyənərəməli idi. 1995-ci il martın 16-dan 17-nə keçən gecə paytaxtın 8-ci kilometr qəsəbəsindəki "OMON"-çuların qərargahı yaxınlığında atışma başlandı. Ermənistan silahlı qüvvələri torpaqlarımızı işğal etdiyi bir vaxtda, Azərbaycanın paytaxtında bir qrup vəzifə hərisi hakimiyəti əle keçirmək üçün dövlətciliyimizə qəsd edirdi. Onların hakimiyət hərisliyi nöticesində, qardaş qanı töküldü. Cavadov qardaşlarının hakimiyəti qeyri - konstitusyon yolla əle keçirmək cəhdli 22 herbçi, 7 mülki şəxs, 1 polis və 8 XTPD əməkdaşının ölümüne səbəb oldu. Hadise nöticesində, 105 nəfər yaralandı. XTPD rəhbəri Rövşən Cavadov isə aldığı gülə yarasından DIN-in hospitalında vəfat etdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan 17 mart 1995-ci il dövlətciliyinin qorunub saxlanması məsələlərinə həsr olmuş müşavirədə çıxışında həmin hadisələrə aydın gətirərək belə deyirdi: "Bizim iki gün ərzində məsələni sülh yolu ilə yatırmaq və onun qarşısını almaq üçün gördüyüümüz tədbirlər neticə vermedi. Martin 13- den 14-nə keçən gecə həmin silahlı dəstə öz niyyətini yerinə yetirmək üçün - yəni Tovuz, Gence bölgələrini zəbt etmək üçün Tovuzda olan hərbi hissəyə

can dövlətçiliyini bir daha sınadın çıxardı. Onun möhkəm, qüdrəti olduğunu göstərdi, qanunsuz zor işlətməyin mənasızlığını sübut etdi. Xatırladaq ki, Ulu Öndər hadisələrin gedisətinə əsasən, qarşısındaki təhlükəni, respublikamızda yənə də dövlət çevrilişi cəhdə baş verə biləcəyini hiss edərək Martin 15-de televiziya ilə xalqa müraciət etdi. Müraciətin əsas məqsədi Rövşən Cavadova, onun dəstəsinə və respublikamızın içindən, xaricində ona havadarlıq edən, onu istiqamətləndirən, ona güc verən, bu işlərə səvg vətərən qüvvələrə Azərbaycanı dağıtmaq, qan tökməyin qarşısını alınması idi. "Azərbaycanın dövlətciliyini qorumaq lazımdır. Azərbaycan xalqı artıq öz dövlətciliyini qıymətləndirməlidir, bunu anlaşımalıdır və bunun ne qədər böyük sərvət olduğunu bilməlidir və hər bir vətəndaş bu sərvətin qorunmasına öz payını vermeli, öz xidmətini göstərməlidir. Deye bilerəm ki, bize, mənənə gələn teleqramlardan, məktublardan, telefon zənglərindən və bə uki günün içərisində ictihadımızda gedən proseslərdən məlum olur ki, mənim bu müraciətim xalq tərəfindən böyük rəğbətə və hörmətə qarşılınbırdır. Bu günlər respublikanın şəhərlərində, rayonlarında, əmək kollektivlərində keçirilən yığıncaqlar, mitinqlər, gedən danışçılar, müsahibələr, yazıclar - hamısı onu göstərir ki, xalq həmrəydir, dövlətciliyi qorumaq əzmindədir və Prezidenti müdafiə edir. Siz mənim mövqeyimi bilsiniz: Azərbaycanın müstəqilliyi, dövlətciliyi, ərazi bütövülüyü, sərhedlərin toxunulmazlığı, xalqımızın rifah hali - budur mənim mövqeyim. Azərbaycanın bu bəla vəziyyətindən çıxarılmış, respublikamızın demokratiya yolu ilə getməsi, demokratik islahatların aparılması, demokratik seçkilərin keçirilməsi, demokratik konstitusiyanın qəbul olunması - budur mənim mövqeyim. Mən bu mövqeyimlə yaşayırıam, bundan sonra da bu mövqə ilə fəaliyyət göstərəcəyəm. Bütün dünyaya bəyan edirəm ki, heç bir qüvvə məni xalq tərəfindən seçilmiş qanuni Azərbaycan Prezidenti kimi öz mövqeyimdən çıxıb. Bu günlərdə gedən proseslər bunu bir daha sübut etdi", - deyə Ulu Öndər bildirmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlət çevrilişlərinin qarşısını qətiyyətə alması Azərbaycan xalqının sabahı, gələcəyə ümidiñi daha da artırdı. Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasetinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin nöticesində Azərbaycan bütün sahələrde yeni nailiyyətlərə müşahidə olunan süreli inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Müasir yanaşmalar və milli iqtisadi prioritetlər əsasında mükəmməl islahatlar konsepsiyasının reallaşdırılması nöticesində Azərbaycan, son illərə yüksək inkişaf templərinə görə dünyadan lider dövlətləri sırasındadır. Mehiz bu inkişaf, güclü iradə, müdrik siyasetin nöticesidir ki, Azərbaycan bölgədə yeni reallıqlar müəllifidir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Bakcell" "Müasir Marketingin Əsasları Azərbaycan Nəşri"nə qoşulub

Innovasiya və sürət lideri "Bakcell", dünya şöhrəti marketing nəzəriyyəci Filip Kotlerin 100 ölkəni əhatə edən Müasir Marketingin Əsasları (Essentials of Modern Marketing) global teşəbbüsünə qatılıb. Qisa zamanda dünya və Azərbaycan oxucularına təqdim olunacaq kitabı ölkənin aparıcı şirkətlərinin uğurhekayəleri yer alacaq. "Kotler Impact" tərəfindən idarə olunan global layihədə təqdim olunan kitab silsiləsi hər bir ölkəyə özəl yanaşma ilə hazırlanıraq yerli bizneslərin uğurlarını global marketing prinsipləri ilə birləşdirir. Layihə çərçivəsində artıq 25-dən çox ölkənin, o cümlədən Avropa ölkələri, Braziliya, Hindistan, Pakistan, Türkiyə və s. bazarları haqqında nəşr edilən kitablaroxuların böyük marağına səbəb olub. Azərbaycan nəşri ölkəmizin biznes mühitini beynəlxalq səviyyədetanıtmaya, o cümlədən yerli marketing mütəxəssislərinə qlobal təcrübədən yaranmaq imkanı verəcək. "Bakcell" bu layihəyə dəstək verməklə Azərbaycanın və regionun innovativ marketing yanaşmalarının inkişafına töhfə verməyi hədəfləyir.

Filip Kotler haqqında

Müasir marketingin atası və 80-dən çox kitabın müəllifi olan Filip Kotler, marketing sahəsində inqilabi nəzəriyyələr yaradaraq, dünya miqyasında biznesin inkişafına təsir göstərib. O, marketingi psixologiya və iqtisadiyyatla birləşdirərək, müasir marketingin elmi əsaslarını formalasdırıb. Ən məşhur əsərlərindən biri olan "Marketing Management" kitabı dünya universitetlərində marketing dərsliklərinin əsas qaynağı kimi istifadə olunur. Onun nəzəriyyələri şirkətlərin müştəriyönümlü strategiyalar qurmasına və qlobal bazarlarda rəqabət üstünlüyü əldə etməsinə imkan yaradır.

Filip Kotler
Müasir Marketingin atası

ABŞ NATO-dan çıxsa Avropa təhlükəsizliyinin təminatçısı kimi çıxış edəcək birini tapmaq olduqca çətin olacaq. Fransa və İngiltərə Avropanın lideri olmaq həvəsindədir, lakin "qoca qıtə"də güc və siyasi nüfuza malik deyillər. Almanyanın isə ne istəyi, nə də gücü var". Çinin "Guancha" nəşrinin yazdığı məqalədə belə qeyd olunur.

NATO-nun dağlaçlığı ile bağlı ilk anons bu yaxınlarda Brüsselde keçirilən İttifaq ölkələrinin sammitində verildi. ABŞ prezidenti Donald Trampin ABŞ-in NATO-dan çıxacağı birbaşa demədiyini vurgulamaq yerinə düşər. Lakin Pentagonun yeni rəhbəri Pete Heqsetin Avropa alayansındaki həmkarlarına dedikləri onların başlarına tökülen buzlu sudan daha canlandırıcı idi. Əs-

ABŞ NATO-dan çıxsa, nə baş verər?

yükünü azaltmaq olub, Avropadan tamamilə çəkilmək deyil. ABŞ üçün Avropa təhlükəsizliyinin strateji əhəmiyyəti getdikcə azalır, lakin Çin inkişaf etdikcə NATO bütün Avrasiya qitəsinin Avro-Atlantik təhlükəsizlik strukturunun bir hissəsi olmasını təmin etməyə çalışır. Rusiyani təhdid kimi görməyə vərdiş etmiş Avropa hər vəchle ABŞ-ı saxlamağa çalışır. Birleşmiş Ştatlar NATO-nun şərqi doğru genişlənməsində israr etdi ve neticədə Ukrayna münaqişəsi ilə neticələndi. Vaşingtonun rəhbərliyi altında Avropa Rusiyaya qarşısında sanksiyaları sərtləşdirdi və Avropa ilə Rusiya arasında münasibətlər pozulma nöqtəsinə çatanda ABŞ sakitəcə həm Avropanı, həm də Ukraynatı satdı.

Nə qədər ki, Vaşington "Amerika dünyası"ni qorumaq istəyir, Avropa onun üçün sadəcə bir alet

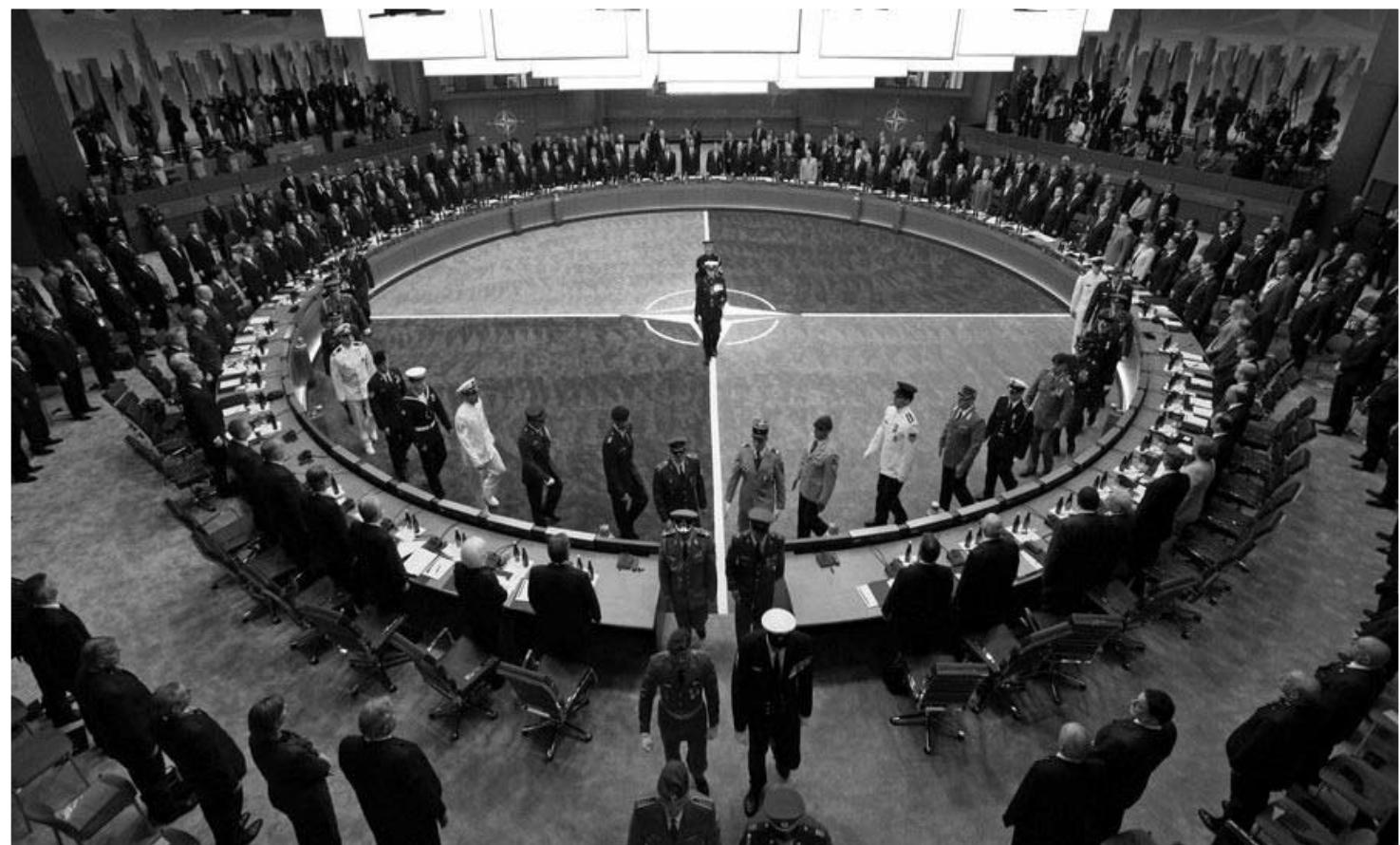

lində bunun ABŞ-in təşkilatdan çıxmاسından heç bir fərqi yoxdur.

NATO əvvəlcə ekoistlərin toplantısı idi. Əvvəldən NATO-nun iki təməl daşı var idi: Maddə 5 - "biri hamı üçün və hamısı biri üçün" - və ABŞ-in Avropadakı hərbi mövcudluğu, xüsusən də nüvə çətiri avropalıları arxayı salmışdı. "Soyuq Müharibə" dövründə NATO Avropanın müdafiəsi dəqiqə yetirirdi və Xartianın 5-ci maddəsi nə Koreya müharibəsi, nə de Vietnam müharibəsi zamanı tətbiq edilməmişdir. "Soyuq Müharibə" bitdikdən sonra NATO 1999-cu ildə Kosovo müharibəsinə qədər bir müddət gözdən itdi və bu, ittifaq üçün dönüş nöqtəsi oldu. Şimali Atlantika Alyansı BMT Təhlükəsizlik Şurasının sanksiyası olmadan hücum əməliyyatına başlayıb. 2014-cü ildən etibarən Stoltenberq dövründə NATO Asiya-Sakit Okean regionunda müdafiə strategiyasından hücum strategiyasına kecid prosesi ni davam etdirir.

Bununla belə, ABŞ üçün təşkilat yalnız simvolik rol oynayır. Ən yüksək sayı 100.000 nəfər olan ABŞ ordusu ilə müqayisədə NATO qüvvələrinin sayı və rolü həmisi Avropa ölkələrinin imkanları ilə mehdudlaşdır. Məsələn, Cənubi Çin dənizi və Tayvan boğazında keçirilən "naviqasiya azadlığı" əməliyyatları zamanı Böyük Britaniyanın göndərdiyi "Queen Elizabeth" təyyarədaşıyan gəmisi istisna olmaqla, digər NATO ölkələri cəmi bir freqat gönderib. Bu, yalnız dövlətlərə mənəvi dəstəyin nümayisi idi.

Ictimai yaxşılıq bayrağı altında NATO həmişə yalnız öz ekoist maraqlarını güdür. Və o zaman "ictimai rifah" SSRİ-yə qarşı çıxmadaqdan ibarət idi. Xarici torpaqlarda müharibə aparmaq həmisi ABŞ-in ekoist maraqlarına uyğun olub. Hədəf Sovet İttifaqı olduğunu üçün Almaniya ideal döyüş meydanına

çevrildi, eyni zamanda Almanyanın taleyi əhəmiyyetsiz oldu, məqsəd SSRİ-ni dağlımaq idi. Piet Heqseti açıq şəkilde bildirib ki, Avropa öz təhlükəsizliyi üçün daha çox məsuliyyət daşımmalıdır, Avropanın təhlükəsizliyi isə artıq Vaşington üçün prioritet deyil. Amerika kontingentinin Avropada mövcudluğunu əbədi olmayıcaq. Avropa üçün bu, göydən gələn bir bolt kimidir, lakin ABŞ üçün bu, əkimiyət dəyişikliklerinin yaratdığı keyfiyyət

dəyişiklikləri üçün sadəcə dönüş nöqtəsidir. Axi kəmiyyət dəyişiklikləri artıq çıxdan başlayıb.

Birləşmiş Ştatlar Avropa müttəfiqlərini ABŞ-in köməyi ilə NATO vasitəsilə avtomatikələrini getməkdə, öz müdafiəsi üçün məsuliyyəti öz üzərinə götürməkdən imtina etməkdə və birtərəfli qaydada Amerikaya güvənməkdə ittihəm edir. Bu cür ittihamların uzun bir tarixi var, lakin onların məqsədi həmisi ABŞ-in

olacaq. Bu, Amerikanın deyil, Avropanın problemidir. Avropa ölkələrinin beyninə yuyulub sadələvhəcəsinə "egər onlar masa arxasında oturlarsa, deməli, menyuda deyillər" fikrini qəbul ediblər. Çinin yüksəlişi fonunda ABŞ-in strateji diqqətinin Avropadan Asiya-Sakit okean regionuna kecməsi Avropanın maraqlarına uyğun deyil.

NATO-nun yeni lideri kim olacaq?

Əgər ABŞ NATO-dan kənarda əsas müttəfiq kateqoriyasına keçərsə, Avropa təhlükəsizliyinin təminatçısı kimi çıxış edəcək birləri tapmaq son dərəcə çətin olacaq. Fransa və İngiltərə həvəslə görünür, lakin Avropada güc və siyasi nüfuzu malik deyillər. Almaniyanın nə istəyi var, nə də gücü. Polşa? Bu daha çox güləməlidir. Hətta ABŞ-in nüvə çətiri belə etibarlı deyil. Nə üçün Amerika Avropanı nüvə çətiri ilə təmin etməklə öz nüvə mehvini riskə atmalıdır? Axi Avropada nüvə çətirini təmin edə biləcək yeganə ölkə ABŞ-i bir neçə dəfə yer üzündən silmək üçün kifayət qədər nüvə silahına malik Rusiyadır.

Avropa tədricən Amerikanın müstəmləkəsinə çevrilib - siyasi, iqtisadi və hərbi baxımdan Vaşinqtona tabe olub, mədəni və ideoloji beyninlərin yuyulmasına məruz qalıb. NATO-nun gücü əsasən ABŞ ordusundan gəlir və alyans kral-vassal prinsipi əsasında təşkil olunub. Avropanın müdafiə xərclərinin artırılması ilə bağlı məsuliyyəti öz üzərinə götürmək istəməməsi ilə bağlı tənqidlər yersiz deyil.

Avropa ordusunun formalasdırılması mümkündürmü?

NATO-nun ərazisi nə qədər böyük olarsa, yükü də bir o qədər ağır olar. Ukraynada münəqışdən sonra Finlandiya və İsviçre alyansa qoşuldular - onları kim qoruyaçaq? 2028-ci ildən sonra da uzana biləcək Tramp dövründə Avropa ABŞ-in vazkeçilməz müttəfiqi deyil, sadəcə bir parazitdir. Avropanın dərhal uzunmüddətli narahatlığı ABŞ-a güvənmədən öz təhlükəsizliyini təmin etmək üçün öz qüvvələrini yaratmaq olmalıdır. Dəyərlər və sərt səhbətlər silah kimi istifadə edilə bilməz: Avropada çatışmayan şey sərt gücdür.

Zaman-zaman "Avropa ordusu"nun yaradılması çağırışları səslənirdi, amma sonda onların hamısı heç nə ilə bitdi. İndi Avropa yenidən 20-45 min nəfərlik sehra ordusunun yaradılmasını tələb edir. Amma birinci si, Almaniya, Fransa və Böyük Britaniya çətin ki, bir yerə kifayət qədər qüvə cəmləsin. İkinci, ordu yaratmaqdə məqsəd nədir: ekspedisiya üçün, yoxsa Rusiyadan müdafiə üçün? NATO anti-Rusiya müdafiə hərbi strategiyası həyata keçirse belə, təşkilat daxilində siyasi fikir ayrıqları aradan qalxmağın olasıdır. Avropa daxili hərblişdirme, hərbi-sənaye kompleksinin gücləndirilməsi, müdafiə xərclərinin artırılması, vahid ordunun yaradılmasının zəruriliyi məsələlərində hələ də konsensusa gələ bilmirəm. İfrat saçıclar və avroskeptiklər NATO və Al kimi strukturlara kökündən qarşıdır. Onlar hələ Avropa siyasetində əsas istiqamətə çevrilmeyiblər, lakin bir vaxtlar Trampin prezident olmaq ehtimalının az olduğunu düşünülürdü.

Uzunmüddətli problem müstəqil Avropa hərbi sənayesinin yaradılmasıdır. Tanklar, artilleriya, yüngül silahlar və sualtı qayıqlar dan əlavə, demək olar ki, bütün Avropanın qabaqcıl hərbi texnologiyası Amerika təchizatını tələb edir. Əgər NATO ABŞ-dan ayrılmak istəyirsə, bu baxımdan müstəqil olmalıdır. Bununla belə, ABŞ-in NATO-dakı liderliyindən əl çəkdiyini düşünmək olmaz. Dövlətlər ziddiyətlərə əhəmiyyət vermir, onlar öz tortlarını alıb yemək isteyirlər. Hamısı hegemon olmaq naminə.

Tramp yenə Rusiyani hədələyir

Avropa üçün ən pis variant Trampin münaqışaya son qoymaq ideyasından imtina etmək qərarı olardı. Bu, avropalılar arasında xaosa səbəb ola bilər. "Advance" nəşri ya-

zır, qarşidurmanın intensivliyi o qədər güclüdür ki, Avropa və Rusiya açıq müharibəyə gire bilər. Hər kəsə aydın idi ki, Ukrayna silahlı münaqışesinin (potensial) sonu telətümüş olmayacağı, lakin görünür, intensivlik ilk növbəde Donald Trampin sayəsində bütün gözləniləri üstələyəcək. Bəziləri üçün bu, başqa bir şok, digərləri üçün isə "böyük dönüş" idi, lakin bu və ya digər şəkildə Tramp gözənlənilməzliyini bir daha nümayiş etdirdi. Baxmayaraq ki, baş verənlərə daha yaxından baxsanız, xəbərlər əslində o qədər de vacib deyil. Ya da bu gün xəbərlərin tez və davamlı geldiyi zaman heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Təbii ki, mən Rusiyaya təzyiqləri xeyli artırmağı planlaşdırığından deyən Trampın bəyanatından danışram.

O, Ukrayna ilə hərbi yardım və keşfiyyat məlumatlarının mübadiləsini kəsdiyindən bir neçə gün sonra Rusiyaya qarşı daha sərt sanksiyalar, eləcə də tariflər ehtimalını gündəmə getirib və hər iki ölkəni sühədanışqları üçün mümkün qədər tez oturmağa çağırıb. O, "Truth" sosial şəbəkəsində "Atəşkəs, yekun sühə nizamlanmasına qədər Rusiyaya qarşı irimiqyaslı bankçılıq və digər sanksiyalar və rüsumları ciddi şəkildə nəzərdən keçirirəm". Tramp hər iki tərəfi, Rusiya və Ukraynanı "çox gec olmadan" dərhal danışqlara başlamağa çağırıb.

Yada salmaq yerine düşər ki, bu sözlər Rusiya qüvvələrinin Kursk vilayətində minlərlə ukraynalı əsgəri demək olar ki, tamamilə mühəsirəye alması və əsas Ukrayna qrupunu onun təchizat yollarından kəsdiyi bir vaxta təsadüf edir. Finlandiyanın Black Bird Group təşkilatının analitiki Pasi Paroien Reuters agentliyinə deyib: "Kursk vilayətində Ukrayna üçün vəziyyət çox çətinlişib. Lakin nə Rusiya, nə də Ukrayna Rusiyani irəliliyini rəsmən təsdiqləməyib.

ABŞ-in Moskvaya doğru diplomatik yolla ondan geri çəkilməsindən sonra Qərbin davamlı yardımını təmin etməyə çalışan Vladimir Zelenski yeni hücumlara hava və dəniz də daxil olmaqla, atəşkəs çağırışı ilə cavab verib. "Əsl sülhə doğru ilk addım münaqışının yeganə günahkarı olan Rusiyani zərəbləri dayandırmağa məcbur etməkdir", - Zelenski vurğulayıb. Trampa gərgin münasibətinə baxmayaraq, Vladimir Zelenski gələn həftəyə planlaşdırılan Ukrayna və Amerika nümayəndə heyətləri arasında keçiriləcək görüşdən əvvəl vəlihd sahəzadə Mehəmməd bin Salmanla görüşmək üçün gələn bazar ertəsi Səudiyyə Ərəbistanına gedib. Donald Trampin xüsusi nümayəndəsi Stiv Vitkoff isə artıq Rusiya tərəfi ilə danışqlar aparıb. Vitkoff ABŞ-a uyğun olacaq mədən mü-

qavılısı ilə əlaqəli çərçivə sühə sazişi layihəsini təqdim edib. Hazırda Rusiya Ukrayna ərazisinin təxminən beşdə birinə nəzarət edir və onun qoşunları Donbasın şərqi bölgəsində daim irəliləyir.

Qayıdaq Donald Trampin bəyanatına

Bu, şübhəsiz ki, Kiyev üçün xoş ümidi işığıdır, cünki Ukrayna indiyədək yalnız pis xəbərlər, yəni silah təchizatının kəsilməsi, keşfiyyat məlumatlarını bölüşməkdən imtina və s. alıb. 48 saat ərzində Avropa mediasında Tramp əleyhine verilən bəyanatlar bomba effekti yaradıb. Tramp hər "antiKiyev" bəyanatından sonra media onu qınamığa tələsib və sonda hər şey Donald Trampin bir vaxtlar 40 il KQB agenti olması iddiaları ile kulminasiyaya çatıb!

Gülməli səslənir, amma əslində vəziyyət çox mürəkkəbdir. Donald Tramp hər iki tərəfə o qədər irəli getməsinə icazə vere bilməz ki, onlar artıq Trampi məqbul vasitəçi hesab etmirlər. Təbii ki, uzağa gedə bilər, amma özü də başa düşür ki, müəyyən sərhədlər var. Əgər o, onları pozarsa, onun hərəkətlərinə cavab olaraq rəqibləri - əvvəlcə setirələr arasında, sonra isə getdikcə daha açıq şəkildə Tramp barədə "götürülməlidir" deyə qışkırmışa başlayacaqlar. Nəzərə alsaq ki, o, artıq iki sui-qəsd cəhdindən sağ çıxb və bir halda onu bir neçə millimetr xilas edib, belə "istilik" həqiqətən də partlayışa səbəb ola bilər. Belə bir vəziyyətdə Trampin keskin qarşidurmada olan tərəflər arasında tarazlı saxlamاقdan başqa yolu qalmır. Təbii ki, o, hər bir tərəfin nə istədiyini çox gözəl anlayır və görür ki, onlar vəziyyəti mahiyyətə ölüm-dirim mübarizəsinə aparan həddə çatdırıblar. Bu baxımdan, Rusiya üçün təhlükə əslində müdrik bir addımdır, cünki bu, Tramp "növbəti raund" üçün ən azı bir az da nəfəs almaq imkanı verəcək. Bir həftə əvvəl Oval kabinetdə baş verən dava-dalaşın transatlantik dünyaya elə şok dalğaları göndərdiyinə bir anlıq şübhə yoxdur ki, panika bu gənə kimi səngiməyib.

Əgər Donald Tramp indi dayanıqlı sühə üçün hər iki tərəfə təzyiq göstərməyə hazır olduğunu göstərə biləsə, bu, yalnız onun xeyrinə olar. Belə bir fikir var ki, onun sözləri Rusiyanın getdikcə daha güclü hücumlarına reaksiyadır və bu yolla onları "yumşaltmağa" çalışır. Əlbettə, asan deyil. Rusiya görür ki, Qərbin birliliyi dağılır və bizim heç vaxt görmədiyimiz bir həddə çata bilər. Yəni ən azı 1945-ci ildə "mühəribədən sonraki ni-

zam"ın formalaslaşmasından sonraya.

Kremldə təbii ki, müxtəlif variantları müzakirə edirlər. Ukraynaya maksimum hərbi təzyiqin vaxtı çatıbmı? Yoxsa, Moskva sürəti azaltmalı və gələcək inkişafı gözləməlidir? Təbii ki, illüziyaların olmasının mənası yoxdur. Rusiya indi mühəribə vəziyyətində olan bir ölkədir və Avropanın Trampla parçalanmasına isterik reaksiyاسından təsirlənməyə bilməz. Həm kütləvi silahlana ilə bağlı bəyanatları, həm də Makronun Rusiyani "Avropa üçün təhlükə" adlandırdığı çıxışı nəzərə alınmalıdır. Belə bir Rusiyani Ukrayna ilə təzliklə sühə bağlamağa inandırmaq asan olmayıcaq. Bəli, Moskva Donald Trampin Kiyev qarşı bütün addımlarını alqışlayır, lakin onun da nəyəsə təslim olmaq lazımlı olduğunu gəldikdə, yəqin ki, soyuqqanlı şəkildə "yox" deyəcək. Axi Rusiya güzəştə getmək iqtidarında olduğunu hiss etmir. Əger münaqışə yalnız kvadrat kilometrlərin cəminə və döyüşə hazır qalan əsgerlərin sayına baxsaq, o zaman Rusiya haqlı olaraq özünü qalib hesab edir. Qalib gələndə münaqışını dayandırma biləsi, onun nöqtəyi-nəzərindən artıq böyük güzeştdir.

Burada yenidən Trampa qayıdırıq. O, hətta hər şeyin, xüsüsən də Avropa nöqtəyinə nəzərindən "Rus qəlebəleri" ilə bitəcəyi dünyaya "xeyir-dua" verə bilərmi? Bəli, qazanmaq və möğlüb olmaq arasında boz bir sahə var. Əslində, hər iki slavyan ölkəsi bir-birini məhv etmək həddine çatdıqları üçün möglübliyətdən əziyyət çəkirələr. Lakin münaqışənin birbaşa və dolayı iştirakçıları vəziyyəti fərqli qiymətləndirirler. Rusların və ukraynalıların qələba dedikdə nə demək istədiyi artıq tam aydındır və indi hər şey bu meyarla ölçülür.

İndiki halda ən pis sənari Trampin təzyiqi çox böyük hesab etməsi olardı. Xüsüsən də Avropa Zelenskini sühə ideyasından tamamilə imtina edəcək qədər "axmaq" duruma düşürebilsə, onda Donald Tramp sadəcə olaraq geri çəkiləcək. Bu variant Avropada xaosa səbəb ola bilər. Təbii ki, o qədər irəli getməyimizdə müəyyən təhlükə var ki, Amerikanın geri çəkilməsi indi təhlükəli addım kimi qəbul edilir, lakin bu ilin əvvəlindən vəziyyət xeyli dəyişib. Tramp indi bu münaqışəye son qoymalıdır, əgər bu mümkün olsa gərginlik tədricən azalmağa başlayacaq. Əks halda, hər hansı səbəbdən eskalasiyadan eskalasiyaya keçəcəyik. Avropa üçün qarənliq günlər başlayacaq.

V.VƏLİYEV

"Bu gələcəkdə açılacaq Zəngəzur dəhlizi üçün hazırlıq mərhələsidir"

"**I**lk olaraq onu qeyd edim ki, bu Azərbaycan və Türkiye arasında olan mövcud strateji əməkdaşlığın qardaşlıq münasibətinin növbəti mərhələsidir. Bildiyiniz kimi indiyə qədər bu istiqamətdə bir neçə proyektlər olmuşdur. Bakı-Tibilisi-Ərzurum qaz kəmərlərindən sonra Naxçıvan qaz kəməri de istifadəyə vərildi. Bu sözün əsl mənasında Naxçıvanın qazla təmin olunmasında və Türkiyənin bir enerji qurşağına çevrilməsində mühüm amil kimi qeyd oluna bilər. Azərbaycan Türkiye qardaşlığı və əməkdaşlığında növbəti mərhələ kimi vurğulana bilər. Bu eyni zamanda gələcəkdə açılacaq Zəngəzur dəhlizi üçün hazırlıq mərhələsidir". Bu sözləri Azərbaycan Qiymətləndiricilər Cəmiyyəti

yətənin sədri Vüqar Oruc SıA-ya açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, doğrudan da bu xəttin mövcudluğu nəinki Azərbaycan-Türkiyə, eyni zamanda qonşu ölkələr üçün də mühüm əhəmiyyətə malikdir: "Gələcəkdə regionun qazla terminatında mühüm strateji rol oynayaçaq. Ümumi xətt 100 kilometrdir və 17 kilometr Azərbaycan ərazisində, 82 kilometr isə Türkiye ərazisində mövcud olacaq. Bu xəttin gücü təqribən 730 milyon m³ qaz olacaqdır. Bu Naxçıvanın qaz tələbatını tamamilə ödürücəkdir. Atılmış yeni addım bunun aradan qaldırılması üçün mühüm mərhələ olacaq. Hesab edirəm ki, bu qaz kəməri Azərbaycan və Türkiye arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün əsas rol oynayacaq. Çətin günlərdə hər iki qardaş ölkə bir-birinə dəstək olmuşdur.

44 günlük müharibə dövründə, Türkiyədə baş vermiş zələzələ hadisəsi dövründə hər iki dövlət bir-birinin yanında olmuşdur. Uzun əsrlər davam edən qardaşlığın növbəti adımları atılmışdır. İşğal altından azad olunmuş ərazilərimizin bərpə-quruculuq işlərinin həyata keçirilməsində qardaş Tür-

kiyə dövlətinin dəstəyinin şahidi olur. Təkcə qardaşlıq mövqeyi siyasi şüarlıarda və diplomatiyada deyil, eyni zamanda əhəmiyyətli proyektlərdə və layihələrdə özünü göstərir. Cənab Prezident İlham Əliyev və Türkiye Prezidenti Recep Tayyip Erdoğanın səyləri nəticəsində tarixi qardaşlığımız hal-hazırda dövlətlərin qardaşlığına çevrilməkdədir. Bölgə üçün nümunə xarakteri daşıyır. Eyni zamanda bu Naxçıvan qaz kəməri gələcəkde regional yox, Avropa bazarlarına çıxarılmasına töhfə verəcək. Türk dövlətləri təşkilatının üzvləri arasında enerji bağları daha da möhkəmləndiriləcək. Hesab edirəm ki, kəmərin əhəmiyyətlərindən biri də Azərbaycan dövlətinin böyüküyünün təkcə xəritədə deyil, faktiki bərpasının reallaşması istiqamətində çox mühüm amildir. Bir millet, iki dövlət prinsipinin həyat keçirilməsi və hər iki dövlətin mənafələri üçün bu prinsipin həyata keçirilməsi məhz Naxçıvan kəmərində özünü göstərdi. Düşünürəm ki, bu cür lahiyələr Azərbaycanla Türkiye arasında qardaşlıq münasibətlərinin daha da möhkəmləndirilməsinə gətirib çıxaracaq. Türk amilinin ortaq güc kimi ortaya çıxmışa getirib çıxaracaq. XXI əsr həm də enerji təminatı əsridir. Qeyd olunan lahiyə hər iki dövlətin mövqeyinin möhkəmlənməsi üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edəcək".

Xeyrənsə Piriyeva

**Suyun qiyməti
2 dəfə ucuzlaşdırıla
bilər**

Elçin Bayramlı

Məlum olduğu kimi bu günlərdə suyun qiyməti ilə bağlı müzakirələr gedir. Bir neçə gün əvvəl İŞBŞTX (keçmiş Azərsu) rəsmisi Aydın Abbasovun su tarifləri ilə bağlı son açıqlaması əhalidə suyun qiymətinin bahalaşacağı haqda narahatlıq yaradıb. Açıqlamaya görə, 1 kubmetr suyun istehlakçıya çatdırılması 1 manat 91 qəpiyə başa gəlse 1 kubmetr suyun istehlakçıya çatdırılması 1 manat 91 qəpiyə başa gəlir. Hazırda əhali üçün su istifadəsinin 1 kubmetri 1 manat təşkil edir. Abbasovun sözlərində belə çıxır ki, tarif ən azı 2 dəfə artırılmalıdır. Bəs bunun üçün əsas varmı? Gəlin baxaq.

Əvvələ, qeyd olunan açıqlama tamamilə cəfəng açıqlamadır. Suyun real maya dəyəri deyiləndən əz 2 dəfə aşağıdır. İkinci, suyun maya dəyərinə təsir edən əsas faktor ölkəmizdə dünya rekordu səviyyəsində olan su itkiləridir ki, bu da ortalama 35 faiz teşkil edir. Dünyada 5 faizlik itki normal qəbul olunur. Bizdə isə bu 7 dəfə çoxdur. Hətta, bur neçə il əvvəl cənab Prezident bunu müşavirədə dedi və çox sərt şəkildə tənqid etdi.

Diger kommunal təchizatçılarından (Azərenerji, Azəriqaz) fərqli olaraq Azərsu (indiki İŞBŞTX) məhsul istehsalçısı deyil. Azərienerji və Azəriqaz min bir zəhmət, enerji, texnologiya sərf edərək məhsul istehsal edir, emal edir hazır məhsul şəklinə getirir və əhaliyə satır. Suda isə vəziyyət belə deyil, burada səhbət sadəcə həzir təbii məhsulun abonentlərə ötürülməsindən gedir. Öturmə funksiyasının qiyməti de bu dərəcədə yüksək ola bilmez. Bu mümkün deyil. Mən hesab edirəm ki, suyun maya dəyəri heç 50 qəpik de deyil. Məntiqə suyun maya dəyəri ən azı 2 dəfə ucuzlaşdırılmalıdır.

"Azərsu" son 20 ilde dövlət büdcəsindən ən çox kredit, borc alan, xarici fondlardan ən çox kredit cəlb edən təşkilatdır. Yeni ölkədə ən çox vəsait alan təşkilatdır və bu pulların çoxu batıb. Ortada heç bir nəticə yoxdur, su təchizatında irəliyiş yoxdur. Əvvəlki problemlərin həmisi qalib, daha da kəskinləşib. Bu da o deməkdir ki, bu pullar çox effektsiz, yararsız işlədilib, pullar yeyintiyə uğrayıb, vəsaitlər düzgün xərclənməyib, normal kadr yoxdur. Bu sahədə çoxlu problemlər var.

Suyun uçotdanəkar obyektləre verilməsi, düzgün olmayan idarəetmə nəticəsində dağıdılması, su fondlarının bərabər paylaşılmaması, yaşlılıqların suvarılmasında çox ciddi su itkisinə yol verilməsi, bu kimi suni problemlər suyun maya dəyərinə artırır.

Müxtəlif bəhanelərle getirirler ki, əhali sudan qənaetlə istifadə etmir. Amma bu tamamilə yanlışdır. Heç kəs dəli deyil ki, suyu lüzumsuz yere istifadə edə və artıq pul ödəye. Suyu israf edən şəxslər idarənin özüdür.. Yaxşı olar ki, özləri su itkilerinin qarşısını alınlardı. İndiyə qədər ayrılan milyardlarla vəsaitin hesabatını versinlər. Niyə ölkədə dövlət büdcəsindən, xarici fondlardan ən çox pul alan təşkilat bunlar olduğu halda, bu sahədə vəziyyət dəha da pisləşir? Davamlı şəkildə suyun qiyməti bahalıdır. Problem də xalqın boynuna qoyulur.

Faktiki surətdə istenilən formada sübut etmək mümkündür ki, bu qədər itki, bu qədər vəsait vətəndaşların problemləri deyil. Əhali onsuza da suyu qənaetlə işlədir. Yaxşı olardı ki, Hesablaşma Palatası orada audit keçirsin. Bu yaxınlarda başqa təşkilatlarda maya dəyərinin şəxşidilmesi üzə çıxmışdı. Mən eminəm ki, tam genişməyə yoxlama aparılsa, ən çox maya dəyərini şəxşidən və bu-nu əhalinin boyuna atmaqdə 1-ci yerə İŞBŞTX tutacaq.

Xüsusi şirkətlərə, müəssisələrə, iri təsərrüfatlara, bəhali villalara çox vaxt saygacsız verilən limitsiz su biabırçılığının qarşısı alınmalıdır. Belə obyektlər ağlagəlməz miqdarda su israf edir və bunun üçün çox az pul ödəyir-lər.

Ölkədəki astromonik su "itkisinin" qarşısı alınsa, suyun idarəedilməsinə peşəkar yanaşılısa maya dəyəri dəfələrlə aşağı düşer, hətta içməli suyun qiymətini 2 dəfə ucuzlaşdırmaq mümkündür. Faktiki olaraq qonşu ölkələrdə suyun qiyməti bizdən xeyli ucuzdur.

Su sektoruna ayrılan vəsaitlər digər sahələrin hamisində çoxdur. Son dövrde bu sahəyə milyardlarla pul ayrılib. İndi cavab versinlər- bu pullar hara, nəyə, necə xərclənib, niyə vaxtında lazımi tədbirlər görülməyib ki, 21-ci əsrə bəkida su qrafiklə verilir. Hələ mən bu suyun həcmindən danışram, keyfiyyətindən yox. Keyfiyyət tamam ayrı mövzudur və daha böyük problemdir. Bu barədə növbəti yazılarımızda danışacaqıq.

Zelenskinin Trampin zəhləsi gedir, bilirsınız niyə? Çünkü Ukrayna prezidenti ABŞ-in indiki prezidentinin siyasi düşmənini müdafiə edib, onun seçki təbliğatında yaxından iştirak edib. Həm də Trampin ulu bəbabalarının ilk dəfə Amerikada məskunlaşdırığı, yeni mister Donald üçün ata yurdu sayılan Pensilvaniyada. Sanki Zelenskinin dərdi az imiş, o boyda savaşı bir tərəfə qoyub, "hava ilə tokalaşan (yumruqlaşan)" Baydene təriflər yağıdırmaq, həle 4 il də ABŞ-a rəhbərlik etməsi üçün amerikalı seçicilərin "saqqızını oğurlamaq" eşqine düşmüdü. İndi Zelenskinin prezident seçilmə imkanlarını deyərləndirmədiyi Tramp Ağ Evdədir və ukraynalı "həmkəri"na yerini göstərdi. Yəni, Volodimir qazana nə tökübə, onu da yemək məcburiyyətindədir.

Bəs ermənilərin günahı nədir ki, Tramp bu "zavallılar"ı Ağ Evin həndəvərinə belə buraxmir? Bəli, bu yerdə Zelenskinin vəziyyəti ermənilərə baxanda şübhəlidür. Zelenskinin qaşıqla yediyini, ermənilər çömcə ilə yeyiblər. ABŞ-da yaşayışın erməni esilli seçicilərin ekseriyeti Co-nu Donald-dan üstün bilərək ona səs veriblər. Yenə də yanılıqlar və cavabını da almaqdırlar. Tramp ermənilərin həsrətə göslədiyi "təsəlliverici" "genosid" sözünü işlətmeyincə hələ formallaşmamış millətciyin kürkünə bire düşdü. Bu gün Paşinyandan ta çoban Arakele qədər bütün ermənilər təşviş içindərlər, görəsən, Ağ Evin hənsi ismaric gələcək, Avropa, yoxsa əvvəlki ağaları Rusiya üz tutmalı? Bir sözə, qaranlıq məsələdir.

Bəs Ermenistanda bütün istiqamətlərdən əsen isti-soyuq küleklerə reaksiyalar necədir? Həqiqətən mi ermənilər hələ də baş verənləri dərk etməkdə çətinlik çəkir? Bu barədə Ermənistən mətbuatı nə yazır?

Paşinyan türk mediasına deyib ki...

Baş nazir Nikol Paşinyan martın 11-də Türkiyə mətbuatına müsahibəsində "erməni soyqırımı"nın tanınması tarixinə yenidən baxmağa hazır olduğunu açıqlayıb. Bu barədə "Hraparak" qəzeti öz mənbələrinə istinadən xəbər verir. Baş nazir bir gün əvvəl Facebook səhifəsində müsahibə ilə bağlı qısa video yayımlayıb. Qəzetin yazdırılmışına görə, Paşinyan bu kontekstdə ümumilikdə Ermənistən-Türkiyə münasibələrinin normallaşması, sərhədin ilkin şərt olmadan açılması və Meqri vasitəsilə manəsiz dəmir yolu yük daşımalarını təmin etməye hazır olması barədə danışır. "Paşinyan əslində Türkiye prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla səx təmasdadır və hakimiyyətini saxlamaq müqabilində Rusiyani Ankara ilə əvəzləməyə hazırlıdır", - nəşr yazarı.

Yanvarın 24-də İsvəçrədə erməni icmasının nümayəndələri ile görüşdə Ermənistən baş naziri "erməni soyqırımı" tarixinə "qayıtməğin" zeruriliyini bayan edib. Ermənistən baş nazirinin bu sözleri Daşnakşütün Partiyasının Ali orqanı, Hay Dat Komitesinin Mərkəzi Aparatı, İsvəçrə Erməni Birlikləri Şurası (CAAS), Kılıkianın Böyük Evinin katolikosu Aram I, Lemkin adına Soyqırının qarşısının alınması İstitutu və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən pişlənilib. Erməni Soyqırımı Muzey-Institutunun

Ermənistən üçün yolun sonu

keçmiş direktoru, tarix elmləri doktoru Hayk Demoyan "Armenia Today"ə müsahibəsində bildirib ki, Paşinyan 1915-ci il "erməni soyqırımı" ilə bağlı son açıqlamaları ilə Türkiye və Azərbaycanın xoşuna gəlməyə çalışır. Daha sonra Paşinyan Soyqırımla bağlı sözlərinə münasibə bildirib və onun faktının dənilməz olduğunu bildirib.

"Sülh müqaviləsi layihəsi yekun mərhələdədir"

"Ermənistənla Azərbaycan arasında münasibələrin nizamlanması prosesinə gelinəcə, deməliyəm ki, biz, yeni Ermənistən və Azərbaycanı nəzerə tuturam, səhər müqaviləsi layihəsinə yekunlaşdırmağa çox yaxınlaşqı". Bunu Ermenistən xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Hindistana rəsmi sefəri zamanı yerli mətbuita müsahibəsində deyib. O qeyd edib ki, əgər əvvəlcə sazişin işlənilə hazırlananın başa çatdırımaq, sonra isə onu imzalamak mümkün olsa, o, Cənubi Qafqazda sühün və sabitliyin en möhkəm sütunlarından birinə çevriləcək. "Bu, həm də Azərbaycanla artıq əlde etdiyimiz digər addımları, danışqları və razılışmaları tamamlayır. Məsələn, cəmi bir neçə ay əvvəl biz iki dövlət arasında deməkəsi prosesi ilə məşğul olan sərhəd komissiyalarının işi haqqında müddəələri imzalamağa və sonra ratifikasiya etməyə nail olduq", - Ermənistən XİN rəhbəri bildirib.

"Artıq menim regionda nəqliyyat infrastrukturunun qarşısının alınması ilə bağlı təklifimizi qeyd etmek imkanım olub. Onu da eləvə edə bilməm ki, Ermənistən Azərbaycan silahlara qarşılıqlı nəzarət və yoxlama mexanizmi yaratmayı təklif edib. Beləliklə, bütün bu vəsiyyətələr regionumuzda uzunmüddətli və sabit sühün bərqrər olmasına kömək edə bilər. Bütün bu ölkələr hər iki tərefin və her iki ölkənin konstruktiv addımlarını alqışlamaqla müsbət rol oynaya bilər. Digər tərəfdən, təbii ki, onu da qeyd etməliyəm ki, Azərbaycanla artıq əlde etdiyimiz razılışmalar birbaşa ikitərəfli danışqlar yolu ilə əldə olunub. "Ümid edirəm ki, bu məqsədə

tezliklə nail olacaq", - o əlavə edib.

"Onlar təhlükəli mesajlar ötürürler"

"Bakıda keçirilən "məhkəmə" çərçivəsində Azərbaycan həm Ermənistən ictimaiyyetinə, həm də beynəlxalq auditoriyaya çox təhlükəli təbliğat xarakterli mesajlar ötürür", deyən deputat Tigran Abramyan əlavə edib ki, bir çox hallarda onlar o qədər ehtiyatla maskalanırlar ki, bu "bomba"lar hətta Ermənistən informasiya meydanında da müsbət mənada dövr edir və problemlə mahiyyəti qeydə alınsa belə, onların təhlükəsi bütün riskləri ilə dərk olunmur. "Bakıdan gələn məlumatlara çox diqqəti və nəzakətlə yanaşmaq lazımdır, çünkü realliga yaxın olan məlumatlardan sonra açıq-əşkar yalan və təhlükəli mövzuları gizlədir", - deputat deyir. Abramyan qeyd edir ki, vəziyyət bizim üçün son dərəcə təhlükəlidir, xüsusən ona görə ki, Ermənistən rəhbərliyi informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilmesi funksiyasını tamamilə iflasa uğradı və bu, cəmiyyətimizi son dərəcə həssas vəziyyətə salıb. Bu, təkçə saxta məhkəməyə deyil, ümumilikdə Azərbaycanın tətbiq etdiyi informasiya siyasetinə de addır.

Ermənilər yəhudilərdən şikayətlənlərlər...

"Azərbaycanla dünya yəhudilərinin müttəfiqliyindən irəli gələn təhlükə signallarına düşmənin bu planlarına qarşı durmağa borclu olanlar məhəl qoymadılar. Biz Ermənistən iki keçmiş prezidenti ilə indiki baş naziri arasında təmamilə lazımsız və ölkənin birliyinə zərərli polemikaya qərq olduğumuz halda, qışqırmağa ehtiyacı olan hadisələr baş verir". Bunu erməni mətbuatı yazarı. Əlavə edib ki, aşagıda qeyd olunanların həyata keçirilməsi Ermənistən üçün indi və gələcəkdə tarixi təhlükədir. "Bunu fərq etməmək, başqa bir şəyə vaxt və enerji sərf etmek bu planlara töhfə vermək deməkdir. Belə ki, ta-

"Azərbaycan otuz ildir ki, müsəlman dünyasında İsrailin ən etibarlı tərəfdəşlərindən biri olub", məqalədə yazılıb.

Analitiklər Azərbaycanın İsrail və ABŞ üçün strateji əhəmiyyətini də qeyd ediblər. ABŞ-in Atlantik Şurasının son hesabatında qeyd olunur ki, Vaşinqton regionda öz mövqelərini gücləndirmək üçün İsrailin Azərbaycanla əməkdaşlıq təcrübəsini nəzərə almalıdır. Bular Ermənistən üçün həyəcan sıqallarıdır. Erməni müəllif qeyd edir ki, Azərbaycanın bu planlarına qarşı durmali olanlar onlara məhəl qoymadılar: "Biz xatırlayıraq ki, İsrail Azərbaycana ölümcül silahlara kömək edib, kömək edir və bundan sonra da kömək etməyi planlaşdırır. İndi isə Azərbaycanın ABŞ-dan da hərbi və digər yardımalar alacağı təhlükəsi var. Bunun fonunda biz nə görürük? Paşinyanın hakimiyyətə gəlmesine kimin, necə və nə vaxt kömək etdiyini öyrənmək qərarına gələn Robert Köçəryana və Serj Sarkisyan hakimiyyət davasına çıxmək üçün fırsat və dəstək axtarışındadırlar. Bu isə milli məqyasda faciədir. Biz ölkənin keçmiş və indiki hakimiyyətləri arasında çəkişmələr sebəbindən çox yaxın gələcəkdə sadəcə ağlaşımaz itki-lər üzləşmək riski ilə üzləşirik".

"Hraparak" daha nə yazıb?

Ermənistən "Hraparak" nəşri yazıb ki, Baş nazir Nikol Paşinyan hökumət üzvləri və hakim Mülki Müqavilə Partiyasının nümayəndələri ilə iclas keçirib. Məlumatə görə, o, iclasda Azərbaycanla sülh prosesinin dalana diəndiyini açıqlayıb. Paşinyan deyib ki, Bakı dəhliz tələbindən geri çəkilmir, razılışmasaq, mühərbi qəçiləz olacaq. O ictimaiyyəti bu barədə məlumatlaşdırmağın zəruri olduğunu bildirib. Bundan başqa, "Caliber" də Ermənistən mühərbiyə hazırlaşması iddiası ilə çıxış edib.

Regionda eskalasiya gözənlər mi? Ermənistənə mühərbi söz-söhbətləri yenidən qızışır. Paşinyanın qarşı gələn qüvvələr Azərbaycan-Ermənistən münasibələrindən istifadə edirlər. Keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan da son zamanlar feallaşır. Müxtəlif xarici ölkələri ziyan edən Oskanyan Ermənistənə gələrək keçmiş Qarabağ separatçıları ilə görüşlər keçirir, onlara müxtəlif vədlər verir. Oskanyan ümumilikdə riyakar şəxsdir. Suriya erməni olan bu adam vaxtılı birlikdə hərəkət etdiyi Levan Ter-Petrosyanı tərk edərək vəzifə xatırına Robert Köçəryanın komandasında təmsil olunub. İndi də Qriqoryan kilsəsi, diaspor və xarici havadarlarının xoşuna gəlmək üçün bu cür oyunlardan çıxır. Ermənistən hökuməti bu şəxsləri susdurmağı bacarmalıdır.

Ermənistəndən zaman-zaman mühərbi anonsu verilsə də, Azərbaycanla sülhdən başqa hansı dilə də danışsa onun üçün ölümlə neticələnəcəyini də yaxşı bilir. Ancaq sərhəddə hər hansı təxribat baş verərsə, Azərbaycan Ordusunun dərhal adekvat cavab tədbirləri görünlür, Ermenistəndə hələ də revanşist əhvalda olan xəyalperəstlər az deyil. Buna görə də rəsmi Bakının Ermənistən konstitusiyasına dəyişiklik edilməsi və digər tələbləri haqlıdır.

V.VƏLİYEV

2025-ci ilin yaz mövsümü keçmişin nostalji təsirlərinin müasir toxunuşlarla birləşdiyi bir dövrü qeyd edir. Bu ilki tendensiylər müxtəlifliyi və yaradıcılıq azadlığını əvvəlkindən daha çox qeyd edir. Bohem üslublarından pastel tonlara, idman üslubundan ofis geyimlərinin incəliklərinə qədər bu mövsüm qarderobunuzda yer tapa-caq trendləri kəşf edin.

SIA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Bohem stil

Bohem üslubu son bir ildir geri qayıdır, lakin bu ilki yaz 70-ci illerin təsirini en xəyal-pərest şəkilde nümayiş etdirir. Chloé, Valentino, Fendi və Armani kimi brendlərin kolleksiyalarında şəffaf parçalar ve el istehsalı detalları diqqət çekir. Muncuq və tikma işləri bu estetikanı tamamlayır. Bu üslub tekce geyimde deyil, saçda da özünü göstərir. Elena Velez və Cucculelli Shaheen kimi brendlər modellerin uzun saçlarını axan lentlər və qızıl zinət əşyaları ilə bəzəyir. Vintage paltarlara və ya şəffaf parçalara diqqət yetirərək bu üslubu həyatınızın inteqrasiya edə bilərsiniz. Siz həmçinin təsadüfi sehər yeməyi üçün krujevalı corablar geyinmək və saçlarınızı təbii saxlamaq kimi kiçik toxunuşlarla bu xəyal-pərest bohem üslubuna nail ola bilərsiniz.

Çəhrayı toz

Pastel tonları demek olar ki, her yaz trenddədir, lakin son zamanlar deye bilərik ki, toz çəhrayı qədər məşhur olan yoxdur. Adətən qadın effekti yaratısa da, bu mövsüm pudra çəhrayı cəsaretli və keşkin detallarla tarazlığı təmin edir. Khaite və Brandon Maxwell kimi brendlər minimal üslublara

detallar ön plandadır. Bu trendi tek parça və ya bütöv bir paltarla mənimseye bilərsiniz. Dəniz üslubunu və qəşəng yay atmosferini daşıyan bu kombinasiyalar zərifliyi və rahatlığı bir arada təqdim edir.

Püstə yaşıł

2010-cu illerin əvvəllərində məşhur olan nanə yaşılı indi daha yaşılı tonla geri qayıdır. Tove və Chloé kimi brendlər paltarlarda bu rəngdən istifadə edirdilər, Tibi və Tory

2025-ci il yaz modasında nələr dəbdədir?

Burch isə alt paltarlarında püstə yaşılına üstünlük verirdilər. Bu rəng bir az sırlı və diqqətdən kənardı qalaraq geri qayıdır. Bu rəngi qarderobunuza əlavə etməklə nostalji toxunuşla müasir zəriflik yarada bilərsiniz.

Ekstremal aksesuarlar

Keçən il çanta çox məşhur idi və bu tendensiya digər aksesuarlarda da davam edir.

meylli olsalar da, Alaia seksual kəsiklərlə təzə rəng ifadəsi etdi. Valentino, Miu Miu və Chanel qadın perspektivini eks etdirən məraqlı təbəqələrdən istifadə edərək bu rəngi tamamilə yeni seviyyəyə qaldırdılar. Bu mövsümün əsl tendensiyası yumşaqlıq və sərtliyin birləşməsidir. Çəhrayı rəngi birləşdirərkən bu təzadlardan istifadə edərək yenilikçi və müasir görünüş əldə edə bilərsiniz.

Dənizçi ilhamı

Dənizçilərin rahat üslubunu birləşdirən bu tendensiya Miu Miu, Sacai və Proenza Schouler kimi brendlərin kolleksiyalarında diqqəti cəlb edir. Bu tendensiya dəniz istinadları ilə birləşdirən qəşəng və diqqətsiz bir görünüş alır. Burada breton zolaqları, dənizçi ayaqları, qapaqlı yaxalar, qayıq ayaqqabıları, dəniz qabıqları və qızılı düymələr kimi

cəsareti yanaşma tələb edir. Ancaq daha minimal üsluba üstünlük verənlər üçün qrafik naxışlı top və yubka da bu tendensiya ya uyğun olacaq. Bundan əlavə, Valentino kimi markaların cins ilə yaradıcı birləşmələri bu üslubun en yaxşı nümunələridir. Fərqli naxışları birləşdə istifadə edərək, azad və yaradıcı moda dünyasına addım ata bilərsiniz.

Plaid vurğular

Plaid adətən payız üçün əsas nümunə olsa da, bu mövsüm yazda da görünür. Bu mövsüm plaid naxışları daha yumşaq tonlar və minimal yanaşma ilə qarışdırılır. Bu tendensiyada naxışların birləşdə istifadəsi minimalist, lakin qəşəng bir atmosfer yaradır. Klassik plaid naxışlarını qəşəng və müasir şəkildə birləşdirərək mövsümün en dəbli görünüşünə nail ola bilərsiniz.

Minimalist sənətkarlıq

Əl işi əşyalar faktura, qotaz və toxunma detalları əlavə edərək sadə qarderobu yüksəldir. Burada məqsəd temiz xətlərdən tamamilə imtina etmək deyil, bu sadəliyi yenilik və əl sənəti ilə qarışdırmaqdır. Bu yanaşma minimalist üslub axtaranlar üçün çox mürəkkəbliyən qəçən bir estetika təqdim etə də, eyni zamanda dizaynlara daxil edilən sənətkarlıq toxunuşları sadə parçaları daha orijinal və göz oxşayan edir. Bu üslub az, lakin yüksək parçalardan ibarət qarderoblarda belə yaradıcı detallarla fərqli atmosfer yaratmağa imkan verir və minimalist yanaşmaya sadiq qalaraq zərifliyə nail olmağın yollarını təklif edir.

Ayşən Veli

Yeni iş geyimləri

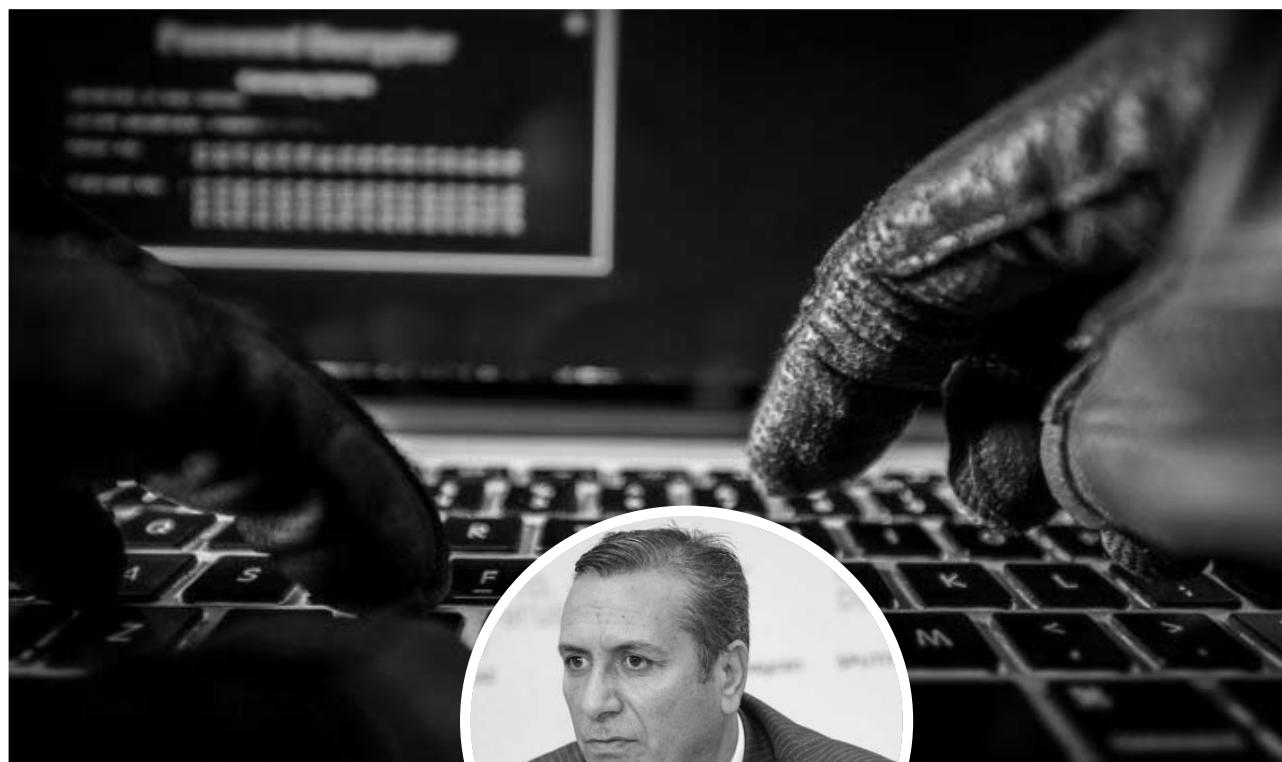
Bu yaz iş geyimləri daha minimalist, rahat və kişi üslubuna daha yaxın olur. Victoria Beckham və Saint Laurent kimi brendlər ofis geyimlərində rahat kəsimli gödəkçələr və şalvarlardan istifadə edərək, Toteme və Tory Burch-da beli vurğulanın pencəklərə təmiz xətlər diqqəti çekir. Jacquemus və Peter Do zərif, qat-qat ətəklərlə qadına xas, lakin müasir iş üslubu təklif edirlər. Bu üslubu mənimseyərkən dəbli bel çantası və bir cüt zərif əlcək ilə ofis zərifliyinə nail ola bilərsiniz.

Retro effekti

Maksimalist üslublar həmisi üstünlük təşkil etə də, onları retro naxışlarla qarışdırmaq bu mövsüm olduqca dəbdədir. Köhnə illərin naxışları ilə yaradılmış bu üslub

“Feyk” xəbərlərin cəmiyyətə nə kimi təsiri var?

Media eksperti bir sıra məqamlara aydınlıq gətirdi

Analitik mərkəzlərin hesablamalarına görə, "Saxta xəbər"in gündəlik informasiya dövriyyəsində payı 45-80 faiz aralığında deyilir. Bunu SİA - ya açıqlamasında Mətbuat Şurası idarə Heyətinin üzvü, media eksperti Müşfiq Ələsgərli deyib. Onun sözlerinə görə, belə yüksək göstəricini həm texniki inkişafla (internetin, sosial media platformlarının çoxalması), həm də qlobal siyasi proseslərin aktivliyi ilə əlaqələndirir: "Məlumat üçün qeyd edək ki, müasir media nəzəriyyələri "Saxta xəbər"i (Fake news) növlərə böllür. Təsnifatlaşdırmanın nəticəsi olaraq, "Fake news"un qolları olaraq, "Misinformation" və "Disinformation" terminlərinin

şekildə paylaşılır və ayrı-ayrı ölkələri deyil, bütövlükdə dünyani fəlakətə sürükleyir. Dezinformasiya faktoru dünya siyasetində savaş elementine çevrilib. "Dictionary.com" bildirir ki, 2018-ci ildə dezinformasiya "lin ən məşhur sözü" kimi tarixə düşüb. "Saxta xəbər"in kəmiyyət baxımından artması ona qarşı mübarizə tədbirlərinin görülməsini zərurətə çevirir. "Feyk xəbər"lə mübarizə tədbirləri əsasən 3 istiqamət üzrə təsnifatlaşdırılır. İlk istiqamət maarifləndirmə və məlumatlandırma tədbirlərini ehtiva edir. Ehtimal olunur ki, yeni media alətlərinin inkişafı paralel olaraq "saxta xəbər"in çoxalmasını stimullaşdırır. Bu kontekstdə sosial media istifadəçilərinin, internet feallarının maarifləndirilməsi, media səvadlılığının artırılması "feyk xəbər"lə mübarizə kontekstində mühüm vasitə kimi qəbul edilir.

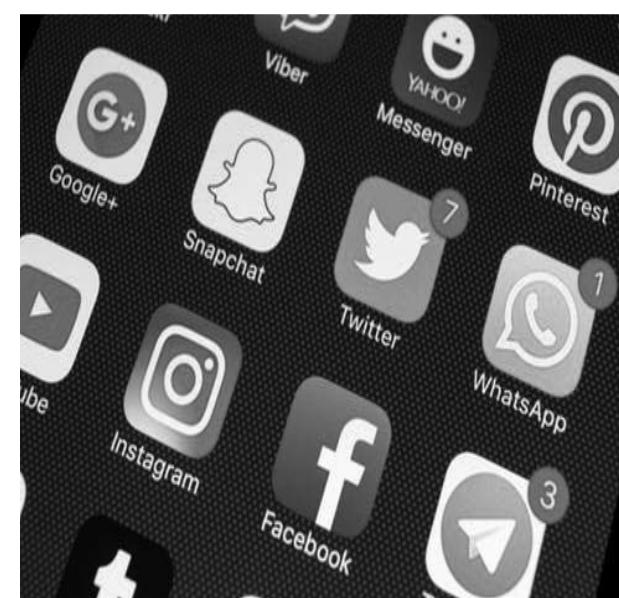
İnternet informasiya resurslarında etik prinsiplərin qorunması üçün "Netiket", "Etik xartiyalar" və sair tərtib edi-

bir-birindən ayıırlar. Onların ümumi cəhətləri budur ki, hər halında xəbərin yalan olduğunu, saxtalığını ifadə edirlər. Amma yayılma şərtinə, niyyət və məzmununa görə fərqlənlərlər. Rəqəmsal lügət tərtibatçısı olan "Dictionary Center" qeyd edir ki, yanlışlığın xəbərə təsadüfən, yaxud bilerəkdən daxil edilməsinin önəmi vardır. "Misinformation" üzrə təsnif edilən xəbərlərdə "yanlışlıq" təsadüfi xarakter daşıyır, texniki amillərlə əlaqəli olur, qərəzli niyyət daşıyır.

Bir sözə, "Misinformation" deyərkən, zərərli məqsəd, qərəzli niyyət güdmədən yayılmış "yanlış xəbərlər" nəzərdə tutulur. "Dezinformasiya" isə "bilerəkdən saxtalasdırılmış, qərəzli şəkildə manipulyasiya edilmiş fakt və məlumatları" nəzərdə tutur. Ekvivalent olaraq "rəqib tərəfdə təxribat töötəmek məqsədile düşməncəsinə yayılan "saxta məlumat" cümləsindən istifadə edilir. Elmi ədəbiyyatlarda qeyd edilir ki, "Dezinformasiya bilerəkdən saxtalasdırılmış yalan məlumatdır, mahiyyətində mənfur motivlər vardır. Zərərli niyyətlər üçün yaradılmışdır".

Son illərdə qlobal səviyyəli dezinformasiyalar intensiv

lir. "Saxta xəbər"in yeni media sferasında yayılmasının qarşısını almaq üçün "Netiket", "Kodeks" və "Xartiya"ların hazırlanması ile yanaşı texniki alətlərin tərtibinə də önem verilir. Beləliklə, "Feyk xəbər"lə mübarizə tədbirləri yönündə 2-ci istiqamət, yəni, texniki tətbiqlər gündəmə gelir. Məşhur "fakt yoxla" (Fact-checking) platforması bu məqsədə yaradılıb. Fakt yoxlayan web-saytları həm siyasi, həm də qeyri-siyasi mövzular haqqında faktların yoxlanılmasına kömək göstərirler. Platforma effektiv olduğu üçün inkişaf etdirilib və beynəlxalq şəbəkəyə çevrilib. "International Fact-Checking Network" bu sahədə nümunəvi örnəkdir. Bu platforma

insanlara şübhəli yanaşdıqları informasiyaları araşdırmaq, yanlışlığı aşkarlamaq, həqiqəti bilmək üçün fırsat yaradır. Fakt yoxla funksiyası daşıyan milli saytin Beynəlxalq Fakt Yoxlama Şəbəkesinin üzvü olması bu təşkilatın etibarlılığını müəyyən etməyə yardım göstərir. Amma tətbiq edilən bütün bu programlar, texniki alətlərin tətbiqi və maarifləndirmə tədbirləri saxta xəbərin qarşısını almaq üçün kifayət etmir. İndiki dövrün en böyük problemi odur ki, "Fake news" həm də legitim qurumlar tərefindən yaradılır ve yayılır.

Problem qloballaşır. Bu baxımdan milli hökumətlər üçün ona qarşı hüquqi-inzibati müstəvиде mübarizənin təşkil edilməsi zərurəti yaranır. Beləliklə, "Feyk xəbər"lə mübarizə tədbirlərinin 3-cü istiqaməti-hüquqi-inzibati yolla tənzimləmə metodu ortaya çıxır. Ayrı-ayrı dövlətlər tərefindən bu istiqamətdə təşəbbüsler göstərilir. Məsələn, "Dezinformasiyaya qarşı mübarizə qanunu" formasında hüquqi aktlar tətbiq edilir. Yaxud, xüsusi inzibati qurumlar yaradılaraq, dezinformasiyaya qarşı mübarizə aparılması üçün ona səlahiyyətlər verilir. Artıq dövriyin inkişaf etmiş ölkələrinin bir çoxunda, o cümlədən, Almaniya, Fransa, Türkiye, Çin, Rusiya və digərlərində dezinformasiyaya qarşı mübarizənin inzibati-hüquqi yolla tənzimlənməsinin modelləri tətbiq olunub. Növbəti məqaləmizdə bu modeller barədə geniş bilgi veriləcək".

Qumral Əlizadə

"Vakant yerlər az, müəllim olmaq istəyənlər isə çoxdur"

Vakant yerlər az, müəllim olmaq istəyənlər isə çoxdur". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Rizvan Fikretoğlu deyib.

Onun sözlərinə görə, müəllim olmaq istəyən şəxslərin 3-4 qatı da müəllimlik ixtisasını bitirib, amma müəllim olmaq üçün müraciət etməyənlərdir: "Bu gün bizdə universitetə tələbə qəbul edərkən eksər ixtisaslarda əmək bazarının tələblərinə uyğunluq müəyyən edilmir. Məsələn, əger orta məktəblərə illik 10 min müəllim lazımdır, bunu nəzərə alıb bu saydan bir az çox müəllim ixtisaslı kadrlar məzun olmalıdır. Amma bizdə elə deyil. Bizdə başqa prinsiplər nəzərə alınır. Əmək bazarından başqa bütün prinsiplər nəzərə alınır. Düzdür, imtahan yaxşıını pisdən seçmək üçün yaxşıdır. Hazırkı müəllimlərin işə qəbulu imtahanı da müəllim olmaq istəyən şəxslərin tam biliklərini ölçməsə də, müəyyən qədər bir müəllim digərindən fərqləndirən mayardır. Biz bunu qəbul edirik, problem yaratmırıq. Sadəcə problem odur ki, bu gün MİQ-dən qəbul olub müəllim işləyənlərin sayı müəllim olmaq istəyənlərin sayıdan neçə dəfələrlə azdır.

Test sistemi yaxşını pisdən ayırır. Amma o da məlumdur ki, hazırda yüksək bal toplayıb da müəllim ola biləməyən şəxslərin de sayı çoxdur. Bu da vakansiya ilə əlaqədardır. Yaxud da, müəllim yaşadığı ərazini yazmaq istəyir. Çox az bal fərgi ilə digər şəxs gelir, həmin ərazini tutmuş olur. Belə müəllimlər də var. Əger müəllim MİQ imtahanında iştirak edib işlə təmin olunmursa, o demək deyil ki, o müəllimin savadı zəifdir. Sadəcə müəyyən istəklər, hədəflər var. Şəxs istədiyi məktəbə düşə bilmirsə, artıq digər ərazi faktoru onun üçün əhəmiyyət daşıdır. Ümumilikdə müəllimlik ixtisasında iş tapmamağın səbəbləri vakansiyaların az olmasına dair. Biz demirik ki, vakansiyalar gizlədir. Sadəcə bizdə hələ məktəblərin rasionallaşdırılması, məktəblərin birləşdirilməsi, ləğv edilməsi kimi proseslər gedir. Bu da istər-istəməz müəllimlərin sayının azalmasına gətirib çıxaracaq".

Söylü Ağazadə

Fransa prezidenti mahiyyət etibarı ilə qlobal transformasiya prosesində ancaq rəhbərlik etdiyi ölkənin "yerini" və "rolunu" qoruyub saxlamağa çalışır. Makronun məqsədi həm də özünü qorumaqdır. Cənki öz postunu itirmək kimi bir qorxusu var. Elə məhz həmin qorxu fonunda hakimiyət uğrunda mübarizə aparır və bütün səyləri ancaq buna görədir.

Emmanuel Makron üçün ən vacib məsələ indi məhz "öz çulunu sudan çıxarmaq" məsələsidir

Bəli, Makronu narahat edən əsas və ən başlıca məsələ, ilk növbədə, öz hakimiyətidir. Özü də yaxşı bilir ki, onun prezidentlik müddəti artıq başa çatır və indi də öz hakimiyəti başa çatdıqdan sonra "yeni hökumət" qurmaq bəredə düşünmeli olduğu qənaətindədir. Onsuz da Fransanın hazırkı lideri heç zaman qlobal məsələlərə vaxt belə ayırmak niyyətində olmayıb və indi də belə niyyətdə olmaması bəllidir. Bəlli olan odur ki, Emmanuel Makron üçün ən vacib məsələ indi məhz "öz çulunu sudan çıxarmaq" məsələsidir. Barəsində nə düşünüldüyündə Fransa prezidenti çox yaxşı bilir və "bulanıq sulara baş vurmazı" da bu baxımdan başdadüşüləndir. Bilir ki, aqibəti heç də yaxşı olmaya bilər və onu nələr gözlədiyini düşündüyү üçün de yuxularını qarışdırır, cənki bərk qorxur.

Əlbəttə ki, Makron üçün hazırkı vəziyyəti heç də üreyince ola bilməz. Bu qədər "yöndəmsiz" fəaliyyəti fonunda qorxması többidir. Əvvələ, onun timsalında məhz "qaranlıq yol" seçən hər bir siyasetçi vəzifədən getdikdən sonra öz təhlükəsizliyini düşünür və qorxuya düşür. Digər tərəfdən de axı Makron bilir ki, oynadığı oyunlar onun başına bəla ola bilər. Bilir ki, hakimiyətini əldən verən kimi dərhal hansısa müstəvиде ittiham olunacaq. Ən azından, müstəmlekəcilik siyaseti yürütdüyüne görə qinanılan bu adamın istənilən anda "zərbə" gözləməsi anlaşılandır. Fransa prezidenti hamidən yaxşı başa düşür ki, heç kim üçün "müqəddəs" hesab olunmur. Onu da başa düşür ki, hakimiyətini itirdiyi zaman təhlükəsizliyini de itmiş olar və bu zaman onun vəziyyətinin tamamile acınacaqlı olması gözləniləndir. Bax eley bir tərəfdən de məhz qorxu fonunda hakimiyət uğrunda mübarizə aparır və qorxduğu üçün de hakimiyətini, vəzifəsini əldən vermək istəmir. Belə bir fikir belə onun üçün qətiyyən qəbul edilən deyil.

Özünü "sühlsevər", guya "sühl niyyətli" olduğunu göstərməklə, artistlik edir və Amerikanın kölgəsindən məhrum olduğu üçün de qorxur

Məsələ burasındadır ki, qeyd olunanlar özü belə bəzi məqamlara aydınlıq getirilməsi üçün kifayət edir. Belə məlum olur ki, Fransa prezidentinin hərəkətlərində şəxsi amillə yanaşı, qlobal aspekt də var. Ukraynadakı mühərribə zamanı Fransa prezidentinin, əslində, həqiqətən de mühüm rol oynamaq fürsətini əldən verdiyini nəzərə alsaq, indi onun məhz qlobalistcəsinə "canfeşanlıq" etməsi də anşalışdır. Bu qədər qırğınırlara, məlum soyqırımlara imza atan Fransa prezidenti guya özünü indi "sühl niyyətli" göstərməyə çalışırsa, deməli, bir "rol oynayı", artistlik edir və oynadığı rol da qorxusuna görədir. Məhz hakimiyəti namine özünü belə dırnaqarası "sühlsevər" göstərir. Amma buna çətin ki, inanan olsun.

Qorxu fonunda HAKİMİYYƏT UĞRUNDA MÜBARİZƏ

Fransa son illər ərzində ancaq Bayden administrasiyasının "kölgəsində" olub. Həmin kölgə indi artıq Makronun da əlindən çıxıb və artıq kölgə yoxdur. Paris indi "qızmaq günəş altındadır" və kölgəsiz qalmış vəziyyətdə hadisələrin gedisi "yandırıcı təsirlərə" məruz qalması da Fransa liderini narahat edir. Əgər ABŞ indi tamamilə fərqli mövqə sərgiləyirse, mühərribə üçün maliyyə dəstəyi göstərməkdən imtina edirsə, deməli, rəsmi Paris "ortada qalmış" olur. Bir zamanlar ukraynalıllara dəstək olacağını bəyan edən avropalıların əksəriyyəti kimi, məhz Emmanuel Makron da terəddüb və qorxu içərisindədir. Indi onun özünə yardım lazımdır və bu vəziyyətdə heç bir köməklik göstərə bilməyən biri kimi özünü guya qlobalist olaraq göstərməyə çalışır. Belə, belə göstərməyə çalışır ki, heç olmasa hansısa formada özünü müdafiə etmiş olsun. Başa da düşür ki, indi bütün Avropa onun bir "yararsız" olması qənaətindədir və bundan sonra avropalılardan kömək umması üçün hər varianta əl atmaqdadır. Məsələnin də kökündə, əlbəttə ki, özü, öz vəziyyəti ilə bağlı qorxu hissi durur.

Heç bir resursu olmayan birinin iddiaları manipulyasiyadır və avantüraya əl atması da qorxunun təzahürüdür

Avropanın bir çox mətbuat sehifələrində rast gəldiyimiz məlumatlara istinadən qeyd edirik ki, indi Fransa guya Avropanı belə "qurmağa" hazır olduğunu iddia edir. Ancaq "problem" mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bir növ bünövrəsi belə qoyulmamış binada Makron "mənzil arzusuna" düşüb. Axi onun neinki bu layihəni, ümumiyyətlə, hansısa bir ideyani belə həyata keçirmək üçün kifayət

qədər "resursu" yoxdur. Deməli, yənə də manipulyasiya edir və qorxu fonunda yənə də avantüraya əl atır. Makrondan soruşmaq yerinə düşərdi ki, o Fransanı düz-əməli idarə edə bilmədiyi halda, Avropanı necə "qurmaq" iddiasına düşə bilər? Məgər fransızlar arasında belə nüfuz sahibi ola bilib ki, indi də bütövlükde avropalılara ümidi etsin?

Əlbəttə ki, Fransa liderinin iddiaları cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Bunu bütün dünya ictimaiyyəti yaxşı bilir. Yaxşı bilir ki, Feansanın özünün vəziyyəti bu gün bir sira səbəblərə görə heç də yaxşı deyil. İndi Fransa prezidenti həmin o yaxşı olmayan vəziyyətə bir çəre tapmaq məcburiyyətindədir. Bəlkə də Makron bununa göstərməyə çalışır ki, guya vəziyyəti düzəltmək üçün adımlar atmaq niyyətindədir. Lakin başa da düşə bilmir ki, səyəri mənasızdır. Qətiyyən dərs ala və nəticə de çıxara bilməyen bu adam bilməlidir ki, yalnız yüksək səsle və bəyanatlarla heç nəyə nail ola bilməz. Doğrudur, bu terz də onun çıxılmaz vəziyyətdən yaxa qurtarmaq niyyətinin təzahürüdür. Amma sual olunur ki, hara qədər? Nə vaxta qədər belə ağılsız addımlarla, axmaq və mənəsiz iddialarla özünü sığortalaya bilər?

Hakimiyət uğrunda mübarizə aparmaq məqsədi ilə bütün vasitələrə əl atmaq ənənəsi qorxu fonunda hələ də davam edir

Dəfələrlə müşahidə etmişik ki, Fransa lideri üçün hansısa ağılsız addım atmaq adı hal sayılıb. Yəni, Avropanın sayılıb-seçilən ölkəsi olan Fransada ən ağlaşılmaz addımların atılmasına dünən ictimaiyyəti bir növ, çoxdan öyrəncəlidir. Bu ölkənin nümayişçi-

lərə qarşı vəhşicəsinə davrandığının, məsələn, aksiyalar zamanı etirazılara qarşı güc tətbiq etdini dəfələrlə müşahidə etmişik. Hər halda, atlardan, itlərdən istifadə eden, rezin güləllərlə aksiyaçıları "cəzalandırın", gözyaşardıcı qazlarla insanların səsini boğmağa çalışan bir ölkənin, yəni, Fransanın "tərzini" bilməyən olmaz. İnsanlar onu da yaxşı bilirlər ki, bu qədər vəhşilikləri jandarmalar özbaşına edə bilməzlər və buna əmr verən Makron kimi lideri var Fransanın. Hətta bu vəhşiliklərin ardınca da dünyaya insan hüquqlarından, azadlıqlarından dərs keçmək iddiasında olduğu da bəllidir və bütün bular Fransa liderinin els simasıdır.

Xatiradaq ki, bir zamanlar təqaüdlərə bağlı da Emmanuel Makron vədler vermişdi. Nümayişlərin karşısını almaq üçün belə bir vədi versə de, sonda öz vədinə emel belə etmədiyə də xatirimizdədir. Amma bu qədər yalançılığın, avantüranın fonunda başqalarını həyasızcasına qınamaq üçün olmayan üzündə üz də tapır. Artı üzünən dərisi o qədər bərkib, o qədər öyrənib ki, "Avropa qurmaq" iddiasını da səsləndirir. Fransanın liderinin timsalında bir ölkə rəhbəri nə qədər üzüsüz olmalı idi ki, belə bir iddia ilə çıxış etsin.

Təbii ki, hakimiyətin bütün dövrlərində Makronun birçə dənə də olsun sözünə əhəmiyyət verilmədiyi hamıya bəllidir. Yənə də onun cəfəngiyatlarına əhəmiyyət verilmir və bundan sonra da verilməyəcək. Amma unutmasın ki, onun hakimiyətinin başa çatmasına kifayət qədər "əhəmiyyət" verilecek. Bunu başa düşməsə belə, özü hamidan yaxşı duyur. Duyur ki, bundan sonra daha "məsələni uzada bilməz" və elə qorxusu da buna görədir. Elə hakimiyət uğrunda mübarizə aparmaq məqsədi ilə bütün vasitələrə əl atmaq ənənəsi belə qorxu fonunda hələ də davam edir.

Inam Hacıyev

Texnoloji terror: bizi nələr gözləyir?

Ölkəmizdə beli əyilmiş, gözü
zəifləmiş, çəkisi artmış nəsil yetişir

Texnologianın insanlar üçün vacib olduğu cəmiyyətimizdə bu vəziyyət uşaqlar üçün də vacib hala çevrilir. İnforsasiya əsərinin getirdiyi texnoloji yeniliklər sayəsində həm sürətli inforsasiya ala bilirik, həm də zamanla həm özümüz, həm də övladımız ondan asılı vəziyyətə düşür.

Uşaqları işimizə qurban veririk

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
“uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı”
istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb*

Düzdür, texnoloji yeniliklərin bizi təklif etdiyi hər şeyi doğru və lazımlı yönədə istifadə işimizi asanlaşdırır, faydalı iş əmsalını artırır. Bu nüntü yanaşı gündəlik həyatımızı, sosial münasibətlərimizi də onun sayəsində qurmağa çalışırıq. Bu isə zamanla uşaqlara sırayet edir. İndi evlərimizdə telefon və planşettərden, kompyuterdən asılı olan nəsil böyüyür. Təessüf ki, hər gün artan texnologiya asılılığı uşaqlar üçün böyük təhlükə yaratmaqdadır.

Həyat tərzimizin getdikcə dəyişməsi, işləyən anaların sayının artması, oyunların onlayn müstəvιyə keçməsi, əvvəlki kimi yoldaşlıq, dostluq əlaqəlerinin olmaması uşaqları kompyuter ekranlarına bir az da yaxınlaşdırır. Televizor, planşet, telefon, kompyuterlər evdə hər addımda rastlaşan uşaq onun gündəlik oyun üçün nəzərdə tutulduğunu düşünür. Xüsusiət də məktəblərdə dərslerin kompyuterlə tədris edilməsi bu problemin böyüməsinə səbəb olur. Düzdür, texnoloji yeniliklər dövründə bu uşaqlarımızın üstünlüyüdür, amma hər uşaq elində bir kompyuter, limitsiz internetlə istədiyi onlayn platformada gəzə, oyun oynaya, film izləye bilir. Həm də valideyndən xəbərsiz...

**Zəif, xəstəhal
nəsil yetişir**

Texnologiya düşkündüyü uşaqların fiziki, ruhi və psixoloji sağlamlığına mənfi cəhdən təsir edərək

bir çox xəstəliyin əsasını qoyur. Pediatri Pəri Həsənova deyir ki, texnoloji asılılığı olan uşaqlarda ən çox rastlanan əlamətlər zəif görmə, ikili görmə, düzgün oturmamaq, onurğa əyriyili kimi problemlərdir: "Belini düzgün tutma bilmədiyi üçün onurğasında əyriyilək yaranan uşaqlarımız çoxdur. Üstəlik siniflərdə mülliimlər də daha o qədər zəif nəzarət etmir, uşaqlar az qala partanın üstüne uzanaraq yazar. Kompyuter qarşısında o qədər hərəkətsiz, eyni formada dayanırlar ki, sonra qəddi düt-zəltmək çətin olur".

Həkim deyir ki, hərəkətsizliyin başqa bir ciddi nəticəsi də piylənmədir: "Saatlarla kompyuter qarşısında oturan, yeməyini belə oyun oynaya-oynaya yeyən uşaqlarda çeki artır. Hərəkətsizlik ən çox körpe ikən ana südü yeməyen uşaqlarda da rast gelinir, aktiv həyat tərzi keçirmirse və üstəlik onlayn həyatdan asılı vəziyyətdədirse onda çeki sürətlə artacaq və piylənmə problemi meydana çıxacaq".

Texnoloji asılılığı olan uşaqların yuxu sistemi dəyişir, diqqətsizlik, etinəsizlik və əsəbilik normal hala çevrilir. Internetdə keçirdiyi müdafiətə bağlı ailədən xəbərdarlıq aldığı halda məhəl qoymaması, bəzən isterik hərəkətlər etməsi buna misal olur. Həkimin sözlərinə görə təkrarlanan bədən hərəkətləri etməsi də uşağın texnoloji asılılığının bir nümanəsidir, məsələn oturduğu yerde silkelənməsi, barmaqları ilə davamlı oynaması, evdə tez-tez oyan-bu yana gedib-gəlməsi.

**Texnologiya
dərsi maraqlı edir?**

Pedaqoq Qənirə Məmmədova isə deyir ki, dərslərdə istifadə edilən texnoloji aparatlar uşaqlar üçün öyrənmə rahatlığıdır: "Onlar kitablardan, standart mətnlərdən bezirlər, kompyuterdə maraqlı, şəkilli, cəlbədici formada tədris edəndə dərsə maraqları daha çox olur. Am-

ma təbii ki, dərsdən əlavə vaxtlarını da onunla keçirmək istəyəndə qadağalı etmək lazımdır. Çünkü asılılıq yarada bilir və uşaq dərsdən əlavə bütün vaxtlarını da onunla keçirmək istəyir".

Pedaqoq deyir ki, valideynlər evdəki internete kod qoymaqla uşaqları müəyyən qədər texnoloji asılılıqdan xilas edə bilərlər: "Onların sevdiyi oyunların əksəriyyəti onlayn rejimdə oynanılır, əger oyun üçün gündə müəyyən qədər vaxt təyin edilsə və yerda qalan zamanlarda internet söndürüləsə, kod qoysa uşağı asılılıqdan xilas etmiş olarıq. Həmçinin, uşaqlara oyun yerinə maraqlı məşhuriyyətlər tapmaq olar, məsələn internetdə şəkil çəkmək üçün öyrədici saytlar var, plastilinlə nəsə düzəltmək üçün videolar var, belə şeylərlə başını qatı oyunu yaradın çıxarmaq olar".

Pedaqoq deyir ki, uşaqları texnoloji aletlərdən qoparırlar dostları ilə oynamamağa göndərmək vacibdir: "Valideynlər qorxur ki, uşaq həyətə qaćıb yixilar, əzilər. Ona görə onları eve həbs edirlər, amma evdəki texnoloji terrorun uşaqları da-ha çox hədələməsinin fərqində deyillər. Qoyun uşaqlar həyətə yaşıdları ilə qaćısn, oynasın, lap yixılib əzilsin, nəinki evdə kompyuterdə qanlı, gülləbaranlı oyunlar oynasın. Uşaqlar ünsiyyətdən qaçırl, hamısı da texnoloji asılılıq səbəbindən. Dərs dediyim sinifde 23 nəfərdən 14-nün gözü zəif görür və dəhşətli orasıdır ki, mən valideynə deyəndək onların bundan xəbəri olmur".

**Uşaqları texnoloji
asılılıqdan necə
xilas edək?**

Həm həkim, həm də pedaqoq müsahiblərimizin köməyi ilə valideynlərə uşaqları texnoloji asılılıq-

dan qurtarmaq üçün bir sıra təkliflər hazırladıq.

Televizora baxma, kompyuterdə oyun oynamama zamanlarını qısalırdı, bunu edərkən uşaq onlara çox zaman keçirməyin sağlamlığı zərərləri barədə danışın. İnternete və uşaqın çox baxdığı kanallara kod qoyn, beləcə sizdən xəbərsiz internetə gire və televiziya kanalına baxa bilməyəcək. Kompyuteri və televizoru uşaq otağına yox, qonaq otağına yerləşdirin. Unutmayın ki, texnologiya asılılığı olan uşaqlar yaşlılarına uyğun olmayan oyunlar oyna, filmlər izleye və beləcə aqressiv birinə çevrilə bilərlər.

Övladınızın gedib-geldiyi qohumlar, yaşıdlarının ailələrinə də bu məsələdə xəbərdarlıq edin, uşaq siz qadağan etdiyiniz üçün onlarda istədiyi oyunu oynaya bilər. Uşaqınızı onlayn mühitin maraqlı olduğu qədər təhlükeli olması, real dostluqların daha uzunmürlü olması barədə məlumatlandırın.

Uşaqların kompyuterdə oyun oynamaq üçün xüsusi vaxt təyin edin, bu zaman özünü də onun seçdiyi oyunlara nəzarət edin, mümkünse oyunları birlikdə oynayı. Onu virtual oyunlardan yaydırmaq üçün real oyunları düşünün, evdəkilerle birlikdə yeni və maraqlı əyləncələr tapın. Birlikdə rəqs etmək, uşaq oyunları oynamaq, sevdidi nağılı səhneləşdirmək kimi maraqlı məşhuriyyətlərə başını qatın.

Uşaqlarla qohumlara baş çəkin, qohumluq əlaqəlerinin nə qədər vacib olmasını başa salın, qonaq gedərkən mümkün qədər telefon və planşettərinizi evdə qoyun. Uşaqlara evdə size kömək etməsi üçün şərait yaradın, ona iş tapşırın. Məsələn, öz otağını səliqəye salma-nı, bezlə əşyaların tozunu almasını xahiş edə bilərsiniz.

Texnologiya yenilikləri həyatımızdan tamamilə çıxara bilmərik, bir çoxumuzun işi birbaşa onunla bağlıdır. Amma ondan asılılığı minimuma endirmekle həm özümüzə, həm də ailəmizə daha çox vaxt ayıra bilərik.

Lale Mehrali

İşçilər niyə təhlükəsizliyi üstün tutmalıdır?

Hüquqşunas vacib
detalları açıqladı

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) illik statistikasına əsasən il ərzində dünyada təxminən 270 milyon peşə qəzəsi və 160 milyon peşə xəstəlikləri qeydə alınır ki, bu qəza və xəstəliklər nəticəsində təxminən 2 milyon insan dünyasını dəyişir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Vəkillər Kollegiyasının üzvü Paşa Səfərov deyib. O bildirib ki, bu rəqəmlər vəziyyətin nə dərəcədə ciddi olduğunu göstərir: "İş yerində təhlükəsiz idarəetmənin vacibliyini şərtləndirən 3 səbəb var:

Sosial - insanların öz rifahlarını təmin etmək üçün işə gedərək xəsarət almaları cəmiyyət tərefindən qəbul olunmur. Təhlükəsizliklə bağlı əsas mənəvi öhdəliklər məhz işəgötürənin üzərindədir. Onlar işçilərin sağlamlıq və təhlükəsizliyini qorumaq üçün məsuliyyət daşıyırlar. Heç bir halda işçilərə verilən əmək haqqı və s onların təhlükəsizliyi üçün görülen tədbirləri evəz edə bilməz.

Hüquq - Qanun tələb edir ki, işəgötürən öz işçisinin və fəaliyyəti nəticəsində təsiri gözlənilən digər insanların sağlamlıq və təhlükəsizliyini qorusun. Əks təqdirdə, müvafiq orqanlar (misal üçün: Əmək müfettişliyi) tərefindən müəyyən tədbirlər görülə bilər. Misal üçün: Xəbərdarlıqlar, müəssisənin fəaliyyətinin dayandırılması, cərimələr, həbslər..

Maliyyə - İş yerində baş verən her hansı incident xərcə bərabərdir. Başqa sözə, qəza=xərc. Ona görə də şirkət təbii olaraq xərcə düşməmək üçün təhlükəsizliyə önəm verəcək ki, onun iş yerində qəza, xəsarət alma, ölüm hali olmasın. Əks təqdirdə müəyyən xərclər ödəmeli olacaq.

ELAN

Şərur MTK hesabına inşa edilmiş 67 sayılı binanın, 12-ci mərtəbəsinin 67 nömrəli mənzilində yaşayan Muxtarova Mətanət Seymour qızına məxsus mənzilin sənədləri(Müqavilə N 67) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağılıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Tərtərdə 2 "Jiquli" toqquşub, sürücü hadisə yerində ölüb

Tərtərdə ölümle nəticələnən yol nəqliyyat hadisəsi baş verib. Belə ki, 1995-ci il təvəllüdü Cəsəret Abşarovun idarə etdiyi "VAZ 21 07" markalı avtomobilə 2003-cü il təvəllüdü Emil Ağayevin idarə etdiyi "VAZ 21 011" markalı avtomobil toqquşub. Daha sonra "VAZ 21 07" markalı avtomobil yolun kənarındaki boruya çırılıb.

Nəticədə Cəsəret Abşarov hadisə yerində ölüb, sərnişin 2003-cü il təvəllüdü Üməd Xidirov və "VAZ 21 011" markalı avtomobilin sürücüsü Emil Ağayev xəsarət alıb. Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb.

Mətləb

"Barselona", "İnter", PSJ və Bavariya" 1/4 finalda

UEFA Çempionlar Liqasında 1/8 final mərhələsinin cavab oyunlarına start verilib. İlk oyun günündə 4 matç keçirilib. Bununla da 1/4 finalın ilk iştirakçıları müəyyənləşib. "Barselona" "Benfika"ya öz meydanda 3:1 hesabı ilə qalib gəlib. "Liverpool" PSJ ilə "Enfield"də qarşılaşdır. İlk görüşdə 1:0 hesablı qələbə qazanan "mersisaydlılar" bu dəfə eyni hesabla uduzuylar. Əlavə vaxtda da qalib müəyyənləşməyib. Penaltılardan isə PSJ üstün olub - 4:1.

"İnter" "Feyenoord"u 2:1 hesabı ilə məğlub edib. Günün maraqla gözlənilən matçlarından biri də Almaniyada keçirilib. "Bavariya"

ya" ilk oyunda 3:0 hesabı ilə qalib gəldiyi "Bayer"i yene üstələyib. Beləliklə, ilk oyunların və cavab matçlarının nəticələrinə əsasən, "Barselona", "İnter", PSJ və Bavariya" 1/4 finala adlayıb.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.
Şəhadətnömrə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
"ƏLİNÇƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə biler.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700